



1741 K I.

1336. 1. p. 1. d.

(teljes)

Biblioth. Hung. Nat. Hist.

F. ord. 2.

1396



*Collégi Kérdés*  
H A R O M  
IDVOSSEGES  
KERDES.

*Prüfung*  
E L S Ő.

A' Lutteránosok és  
Kálvinisták, igaz Hit-  
ben vadnake?

*Calvinus ad Rom*  
M Á S O D I K.

Csak az egy Pápista  
Hité igaz?

*Ad Rom 1207*  
H A R M Á D I K.

A' Pápisták ellen-  
kézneké a' Sz. Írás-  
sal, avagy inkább a'  
Lutterek, és Kál-  
vinisták?

NY O M T A T T A T O T T

Nagy-Szombatban az Acade-  
miai bírósággal János Friedl. által.

1 6 9 0.

Proverb. 12. v. 15.

A' bolond útja igaz a' maga  
ítéleti szerént: de a' ki bölts, a'  
tanátsnak enged.

Jerem. 6. 16.

Ezeket mondgya az Úr:  
álljatok az útakon, és lássátok  
meg, és Kérdezkedgyetek a' ré-  
gi őszvényekről, mellik legyen a'  
Jó Út, és azon járjatok, és nyu-  
godalmat találtok a' ti Lelkeitek-  
nek.



REVERENDISSIMO  
D. D.

STEPHANO  
RAVASZ  
DE NAGY ECS.

Præposito Sancti Ladislai  
de Develics, Venerabilis Ca-  
pituli Nitriensis Canonico,  
Et Archidiacono Gradenfi.  
Ejusdemque Civitatis Nitri-  
ensis Plebano Dignissimo,  
D.D. Patrono Grati-  
osissimo,



Questiones, quas oblatas  
vbi vides Reveren-  
dissime Præsul, non  
sunt Philosophica, sed Christia-



na, ultra Philosophos enim Christianus sapiat est necesse. Nec mirè, quod libellum hunc quaestiuiculis instructum, jam aliàs alijs dedicatum dedicare audeam, tuus id facit animarum zelus, tua virtus, tua sapientia, vel ipsis exteris nationibus perspecta, & laudata, quae Te in brevi eduxit ut vix Romano egressus Gymnasio, in Patriam venisti, jam Archidiaconum Zelantissimum, Venerabilis Capituli Nitriensis, ad leges Ecclesiasticas Canonicum, & ejusdem Ecclesiae Vigilantissimum Parochum egisti. Nunc verò Reverendissimum simul agis, & Parochum, & Pralatum. Majora Te tua virtus, & sapientia sperare jubet, quae Te ad tantam vix è literario emersum ludo, dignitatem sublimavit. Verè de te illud dici poterit: in brevi explevit tempora

pura multa. Tua inquam id exigebat virtus, & sapientia, Tua indefessa in agendo cum proximis Consuetudo, ut iterum hac salutaris doctrina, quaestiones de aeterna veritate jam quasi obliterate, tuâ gratiâ & liberalitate rediviva reflorent. Docebas quidem jam id ipsum verbo, dum ad copiosum populum, facundissimum Ecclesiasten egisti, instruebas in pietate rudes, dum cum proximis conversando, industrium animarum curatorem obivisti. Quia tamen verba volant, litera manet, placuit salutare hanc doctrinam, quaestiuiculis pauculis contentam, reprimere: ac Tibi ( ut suis quibus praes exemplo, alijsquè praesertim veritatis hostibus, prodesse possit ) offerre, & id, quod docuisti, & in privato, & in publico, vel ipsis jam oculis spectetur: Tuam id cedit

cedet ad laudem, tuum angebit  
meritum, tuo adscribetur Zelo,  
dum hac salutaris doctrina, multis  
proderit ad vitam. Te omnes  
ope huius libelli e tenebris, plus-  
quam Aegyptiacis eluctantes, bene-  
dicent, tuamque liberalitatem de-  
pradicabunt, & charitatem, quā  
in proximorum raperis salutem,  
ad astra usque extollent, quibus  
tantum profuisti. Suscipe igitur  
Reverendissime Praesul, hunc  
questiuncularum salutarium re-  
pressum libellum, & vive.

Ita Praecatur.  
Tibi addictissima.



Typographia Tyrnaviensis.

ELSŐ

20 (1) 20

## ELSŐ KERDES.

Igazé à Lutter, és Kálvini-  
sta Vallás?

2. 1.

1. **M**int hogy az igaz  
Hit nélkül a lehe- <sup>a Hebr.</sup>  
tetlen idvözölni; <sup>II. 1.</sup>

az mely Lutterista, avagy Kál-  
vinista Ember szereti idvősé-  
gét, tanullya-meg Kristus sza-  
vaiból ha vagyone igaz Hiti,  
avagy nincsen: csak így rövi-  
deden hozzá szólván.

Valami az első mag- vetés  
után az Isten földébe vettetik,  
az csak merő konkoly, és ha-  
míság: Kristus <sup>b. Matth.</sup> mondgya.

De à Lutterista, és Kálvini- <sup>13. 25.</sup>  
sta Vallás, az első mag- vetés u-  
tán vettetett az Isten földébe; a  
mint ezentúl meg-mutattyuk.

Tehát à Lutterista, és Kál-  
vinista Vallás, merő konkoly,  
és hamíság.

A 2. Hogy



2. I. Kérdés. Igazé a Lutter.

2. Hogy másokról ne szölyak ; az mi Magyar Nemzetünk Pogánysága után legelsőben micsoda Hitre állott , meg-mondgya Székely István, Gónczi Calvinista Prédikátor, az ő Magyar Krónikájában ; hogy a Magyarok Pogányságból ki térvén , *c* csak *Ro-*  
*c Chron fol. 159.* mai Keresz-tyénékké lőnek. Az az : a mit akkori Romai Benedek Pápa vallott, azont vallották az első Magyar Keresztyénekis, a mint a Magyar-  
*a S. Stephan. reg. decr lib. 2. e cap. 9. §. 10. f. c. 11. g. ibid. h cap. 18. i cap. 34.* Országai Decretomból is ki tet-  
*d* czik, *d* hogy az első Keresztyén Magyarok Pénteken, és egyéb böit napokon, húst nem ettek, hogy *f* bűnüket az Egyházi Embernek meg-vallották ; hogy *g* a Hallottakért való imádságot és alamisnálkodást iavallották ; hogy *b* a Sz. Misének Aldoza-tyát nagyra bő-  
*i* czúltk, hogy *i* Mife mondó Ru-

és Calvinista Vallát ? § 1. §

Ruhákat csináltattak ; valamint most is az Pápisták mind ezeket cselekefszik. Es így , nyilván való , hogy a Magyarok , Pogányságból Pápistásra tértek ; és hogy a Pápista  
*k Infra Quest. 2. cap. 6. n. 1. 2. 3.* Hit volt az első magva Istennek , mellyett az ő földébe vetett ; az az ; Első Keresztyén Magyarok Lelkebe.

3. Tehát , az Isten Izsáva-  
*1 Matt. 13. 25.* kent , valamit az után vétetek az első Keresztyén Hit ellen-  
*m* valót ; az csak merő konkoly  
*es Hamiság.*

De a Lutterista és Calvinista Vallást , az után hogy a Magyarok Pogányságból meg-  
*m Aug. de unit. Eccl. 15 Tertull. prescri. c. 37.* tértek , öt-száz esztendővel veterték közinkbe. Mert a  
Második Laios király alatt , 1523, dik Esztendőben, a Bu-  
*n Artic 54 fol. 303. edi Vienn. t* dai n Gyűlésbe azon volt az Ország Népe, hogy a Lutterano

4. IKérdés Igazé a Lutter.

Jókat Feicken, Iószágokon marasz-  
szá a Király. Imét 1525. dikbe  
a Rákos Mezei en azt végezték  
a Magyarok, a mint mai na-  
pígis meg-vagyon o az Decre-  
tomban; hogy a Lutteránosok  
meg-fogattassanak, s-meg-égettes-  
sen-k. Annak előtte pedig  
p Sápma már, öt száz elztendő-vel, p  
num. 2. tértek vala-meg a Poganylág-  
búl a Magyarok; és mind an-  
nyi elztendő alatt, Pápiáltak  
voltak mindegyig.

Tehát, hogy a Lutterános-  
ság, és utánna, a Kalvinista-  
ság, az első igaz Keresztzeni  
mag után, későn vettetett kő-

91. Tim. zinkbe; bizonyoson q egyéb  
6. 20. nem lehet a konkoly nál, és  
Rom. 16. a hamiságnál. Azértis, hogy  
17. Gal. valamint a Konkolyt, mikor  
1. 8. alunnának az Emberek, lopva  
vetébe az ördög; ugyaz Luta-  
ter, és Calvinista Vallás belő-

pá

és Calvinista Vallás? 2. I. 5  
pá magát a Keresztvények köz-  
zé, és mint a fene, csak orozva  
málszot egy elsőben, a meddig  
óltalmok alá vevék a testnek  
kedvező szabadságért az Nagy  
Urak: ugy mint Saxoniai  
Fridrik Herczeg, és Hassiai Fi-  
lep Landgraff a Németeknél; a  
Magyaroknál, Prinyi Péter, és  
Petrovith Péter: kiért őket az  
Ur Isten, gyalázatos képen ki-  
törle a Világból. r

r Isten

4. Méltán azért mondhat- lib. 15.  
tyák az Isten szolgai, s a Kon- 6. 16.  
koly után: s Mast.  
18. 17.

Uram, nemjő magot verettél  
a te földedbe?

Ném jó Hitben voltaké a 2 Chron.  
Régi első Kereszttyén Magya Hung.  
rok? nem szép Isteni félelem- fol. 158.  
mel, sok szép Isteni Tisztelet- 159.  
tel tündöklötték? nem szép 160.  
égyesfélegben, és szeretetben  
élteké?

A3

Honnét



6 I. Kérdés: Igaz-e Lutter.  
Honnét vagyon tehát konkolya ?  
Honnét a Templomok pusztulása ? honnét az Ország romlása ? honnét a Magyarok sok felé való szakadása ?

*u Matt.* A Christus ellensége u cselekedte  
23. 28. ezt: úgy mint, a Lutterista,  
és Cálvinista Vallás; a mely  
az ő konkolynos tanításával  
sok felé szakasztotta a Ma-  
gyarokat.

Es így, Christus ellensége  
lévén, a Hivek szakadásáért,  
lehetetlen hogy igaz legyen a  
Lutterek, és Cálvinisták Val-  
lása.

5. Melynek hamisságát a  
*x Gala.* Sz. Pális így x adgya előnkbe.

1. 9. Ha ki néktek hirdet azonkívül  
mit vőttetek, tudni illik, a mi-  
kor Pogányságból kiértetek;  
átkozott legyetek.

De a Lutterista és Cálvini-  
sta Vallás azon-kivül hirdetett  
a Ma-

és Cálvinista Vallás? I. 7  
a Magyaroknak; a mint föl-  
lyeb y meg-mutattuk. *y num.*

Tehát a Lutterista, és Cál-  
vinista Vallás, Sz. Pál szava  
ként, átkozot Vallás.

Tehát bizony nem igaz.

6. Christus Urünkis mond-  
gya, hogy nem igaz Vallás az,  
a kinek Lelki tanítói nem *x Matt.*  
igazak. 24. 11.

Tudni kell, pedig hogy a Lel-  
ki tanító nem arra való, hogy  
a Kőtségnek csak olvassa a *a 2. Cor.*  
Sz. Írást: hanem leg inkább, *b 1. Cor.*  
hogy azt magyarázza. 14. 5.

De ilyen, Sz. Írás magyarázó,  
igaz Lelki tanítói nincsenek a  
Lutter, és Cálvinista Vallás-  
nak: tehát ez nem igaz Vallás.

Mert azok a Lelki Tanítók *c Joann.*  
nem igazak, a Sz. Írás ként, *e 7. v. 18.*  
kik senkitől nem küldetnek. *Rom.*

De a Lutterista, és Cálvini-  
sta Tanítókat senki nem kül-  
dötte *10. 15.*

8 1. Kérdés: Igaz-e a Lutter.

dötte hogy úgy magyarázzák  
a Theat. à Sz. Irást, a mint a Lutter Már-  
Vis. ton 1517. Elztendőben, és  
buz. Kálvinus Iános 1534. ben  
fol. 47. kezdte magyarázni.  
Lit. H.

Tehát nem igaz Lelki Tanítók  
à Lutter, és Kálvinista Predi-  
catorok. Tehát a Válosok sem  
igaz.

7. Mondhattya ugyan a  
Komáromi Lutterista, és Kal-  
vinista Predikátor, hogy a Po-  
sonyi és Szenczi Lutteranos,  
és Kálvinista Püspök küldötte  
őket/hogy Lutter, és Kálvini-  
sta módon magyarázzák a Sz.  
Irást, de azokatis a Kellémés  
Püspököket kicsoda küldötte,  
hogy úgy magyarázzák ökis,  
a vagy magyaráztassák a Sz.  
Irást? Továb nem mehetnek  
ebben, hanem csak a Lutter  
Mártonig, és Kálvinus Iánosig.  
De ezeketis kicsoda küldötte,  
hogy más képpen magyaráz-  
zák

e Vide  
infra  
quest. 2.  
cap. 2.  
n. 2. &  
3.

és Kálvinista Vallás? 21. 9  
zak a Sz. Irást hogy sem a Ro-  
mai Szentegyházbeli Docto-  
rok eleint fogva mind addig  
magyarázták?

Ha azt mondgyák hogy I-  
sten küldötte arra: elég e azt  
mondani, s. meg nem bizonyi-  
tani? Igy minden ördög fölkel-  
het hamis magyarázattal, s. azt  
mondhattya, hogy az Isten  
küldötte: mondottákis ezent  
minden regi Eretnekek. Sőt  
effele hamis Apostolok Sz. Pal-  
a Sz. Jeremiás e idéttis voltak.

De az Irás mit mond felöl-  
lők? hogy Lopók, és Tolva-  
jok: s. mert nem az Aitón, s.  
nemgtörvény szerént valóhi-  
vatal általjöttek bé az Juhok  
Aklába a Lutterista, és Kal-  
vinista Predikátorok: mint  
hogy Lutternél, és Kalvinus-  
nál töltyeb nem mehetnek a hi-  
vatalbán. Tehát nem igaz  
Lelki tanítók.

A 5 8. Hó-



10 1. Kérdés Igaze à Luther.

8. Holot magokis azt tanít-  
*h Confes.* tyák, hogy nem kől semmit  
*August.* hinni à mi nincs, à Sz. Iras-  
*Corp.* ban. De abban nincsen hogy  
*Doctri.* 1500. esztendő múlva Hit U.  
*Art. 12.* yitók jönnek à Keresztyének  
*fol. 52.* közzé hanem à vagyon à Sz.  
*lib. 4. c.* közze hanem à vagyon à Sz.  
*10. n. 30.* Irásban, i hogy hamis Profe-  
*2 Mat.* tak, és ragadozó farkasok, à  
*7, 15.* kik jönnek à Keresztyének  
 közzé az Evangéliumnak be-  
 vétele után; à mint Lutter és  
 Kálvinista Prédikátorok őtt  
 szaz esztendővel az után jöt-  
 tek oly magyarázattal, à mely  
 különböz az elsőtől: à mint  
 föllyeb meg-lathatod *Nam. 2.*  
 3.

Es pedig aztis mongya à Sz.  
*k 1 Ioa.* Irás, hogy azok az hamis Pro-  
*2. 10.* féták à az igazak közöttül szók-  
*l infra* nek ki; à mint Lutter, és Kál-  
*S 3.* vinus / à Papisták közöttül szók-  
*Num. 1.* kék.

Tehát minden bizonyoson  
 nem

és Kalvinista Vallás? 2. 11  
 nem igazak à Lutterista és Kal-  
 vinista Tanítók: és à Vallások  
 sem igaz.

2 II.

1. **H**ogy \* bővebben az *\* Confes.*  
 Első Kérdésre meg- *August.*  
*Corpus*  
 felellyünk, tarts eszedben, *Doctr.*  
 hogy à Lutterek, és Kalvini- *Art. 6. f.*  
 sták \* lehetetlennek mond- *4 Luth.*  
 gyák, az Isten Parancsolatit *Tom. 2.*  
 meg-tartani. Ehez igy szólà *Latin.*  
*Witt.*  
 Sz. Irás *Ioan. 2. 4. A ki az Isten 1546.*  
 Parancsolatit meg-nem tartya, ab- *impr f.*  
*144. Cal.*  
 ban igazság nincsen. *lib. 2.*

De à Lutterek és Kálvini- *instit. c.*  
 sták, magok vallása szerint, az *s. n. 6.*  
 Isten parancsolatit meg nem *lib. 3. c.*  
 tartják. *17. n. 7.*

Tehát az Lutterekben, és  
 Kálvinistákban igazság nin-  
 csen.

2. Az igazság pedig csak az *+ Luth.*  
 igaz Hírből + à Lutter, és Kal- *Tom. 1.*  
 vinus írása szerint. *Witt*  
*Latin.*

Tehát, à kiben igazság nin- *1545.*  
 csen *fol. 372.*

12. I. Kérdés: Igaz-e a Lutter,

Cal. lib. csen, igaz Hiti nines annak, ma-  
3. Inst. c. gok Vallása szerint.

54. 17.

De az Lutterekben, és Kál-  
vinistákban, Sz. János szava-  
szerént, igazság ninesen, mint-  
hogy az Isten Parancsolatit  
meg-nem tartják:

Tehát az Lutterekben, és  
Kálvinistákban igaz Hit nines-  
csen.

Ez így, nem igaz a Lutter,  
és Kálvinista Vallás.

3. Továb, az is magok val-  
lyák az ő Katechismulokban

a Epit.

Catech.

Lut. Tit

de imp.

Legis.

b Sider.

in Catec.

Calvini

Hung.

a mind Lutterek, s-mind Kál-  
vinisták, hogy ninesen sohul  
közöttök egyetlen egy igá-  
zis, a ki jót, avagy igazságot  
cselekednék. Ehezis a Sz. Irás  
igy szól, 1. Ioan. 3. 10. a Kál-  
vinista Biblia szerint:

Valaki igazságot nem cseleke-  
szik, ninesen Istentől:

De a' Lutterek, és Kálvini-  
sták, magok vallása szerént,  
igazsá-

és Kálvinista Vallás. 2. 13.

igazságot nem cselekefznek:

Tehát a' Lutterek, és Kál-  
vinisták Istentől ninesenek:

4. Valaki pedig Istentől  
ninesen, az ördögtől vagy on. c Ioan. 8.

De a' Lutterek, és Kálvini-  
sták, mint-hogy igazságot nem  
cselekefznek Istentől ninese-  
nek. 1. Ioan 3. 10.

Tehát a' Lutterek és Kál-  
vinisták, Sz. János Irása sze-  
rént, ördögtől vadnak: az az:  
d' hazugságnak attyátul. d Ioan.

Lehetetlen azért, hogy igaz s. 44. in  
Vallások légyen a' Lutterek-  
nek, és Kálvinistáknak mint  
hogy hazugságnak attyátul  
valók. sine.

5. Ezt ha nehezen hallod;  
hallyad a' Khrístus e szavát. e Mass.  
Az. ő gyámölésokról ismeritek. 7. 16,  
meg ökt, ha hazugságnak at-  
tyátul valók e' Lutter, és Kál-  
vinista Prédikátorok; a' kik



14. I. Kérdés Igaz-e Lutter.

Halgatojokat hamissággal tá-  
mogatták, hogy a' Pápisták-  
hoz ne hajóllyanak, *hazug*

*f. 2. Pet.* Mesterek, a' Szent Irásként, *f*  
*2. 1.* a' kik veszedelmes szakadásokat  
hoznak-bé

Mert senki nem volna, a' ki  
a' Régi Szent Pápista Hitet gyű-  
lölne, hogy ha a' Prédikátorok

*g. S. Gre.* igazán g hoznákelő; ásha ha-  
*Lib. 12.* zugsák nélkül emlékeznének  
*Moral.* felőlünk, mondván,  
*cap. 15*

A Pápisták hiják ugyan a'  
Szenteket segítségül; de csak  
ugy, mint Istennek kedves ba-  
rátit, ha a' kiknek Christusunk  
mindeneket meg-ielent.

*b. Ioan.*  
*15. 15.*

Tisztelik ugyan a' Papát;  
de csak ugy, mint Christusnak

*j. Matt.* é földön i leg főbbik szolgájar.

*10. 2.* Tartyák ugyan a' Képeket;

*k. Exod.* de csak ugy, a' mint az Isten k

*25. 18.* Szekrénye fölöt és / Salamon

*13. Reg.* Templomában voltak, az első

*9. 29.* Parán-

és Kalvinista Vallás? § 2. 15  
Paráncsolatnak sérelme nél-  
kül: mert a' Sidók nem imád-  
ták; s' a' Pápista sem imád-  
gya, &c.

De nem így emlékeznek fe-  
lőlünk a' Lutter, és Kálvini-  
sta Prédikátorok hanem szám-  
talan fok káromkodó szökkal,  
és nyilván-való hazugságok-  
kal, mondván: hogy a' Kri-  
stus elhadgyuk a' Szentekért;  
hogy Pápa a' milstenünk; hogy  
bálványozók vagyunk; m &c. *m infra*

Lehetetlen azért hogy igaz *Quest. 2.*  
légyen a' Lutterista, és Kalvi- *c. 1. n. 3.*  
nista Vallás, a' kit ily hazug-  
ságokkal óltalmaznak.

§ III.

**T**OVÁB igaz Hitben lé-  
gyeneké, nemé a' Lut-  
terek, és Kálvinisták? meg-  
tetczik mingyart abbúlis, csak  
mongyák - meg tetovázás  
nélkül,

16 *I. Kérdés. Igaz-e Lutter.*  
 nélkül, ha a' Lutter, és Kalvi-  
 nus szakadásáig volte mind  
 végig, avagy nem volt, az igaz  
 Hit, és igaz Ecclesia é világon  
 Egész 1517. esztendeig?

*n. Thea.* Tudni kel pedig, hogy Lut-  
*Vita* ter n. Márton a' táiban Barát  
*human.* volt, és hogy Kálvinus János o  
*Lit. H.* Kanonok volt a' Papistáknál;  
*fol. 29.* s' onnat szótktek el, és ki kó-  
*o Ibid.* holák a' Lutterista, és Kálvi-  
*lit. S. f.* nista Vallást, kivel mint hiti-  
*269.* hagyot és szóktót szolgák men-  
 tegesék magokat.

2. Ha azért, meg volt az i-  
 gaz Ecclesia egész Lutter, és  
 Kálvinus szakadásáig: az az  
 igaz Ecclesia, a' volté a' kitől  
 elszakattak; avagy valamely  
 más volt? Ha az volt az igaz,  
 a' kitől a' Lutterek, és Kálvi-  
 nisták el szakattak; bizonyos-  
 hát, hogy a' Lutter, és Kálvi-  
 nista Vallás nem igaz, mint  
 hogy el-szakadot az igazság-  
 tól,

*és Kálvinista Vallás? § 3.* 17  
 túl. Ha pedig valamely más  
 volt az igaz és mind addig az  
 szakadásig meg-volt; így sem  
 igaz a' Lutter, és a' Kálvinista  
 Vallás: mert az a' *másik*, az  
 mely, egész Lutter, és Kálvi-  
 nus szakadásáig fenn lőtt vol-  
 na, \* olyan nem volt, a' mine-  
 mű az Lutterista, és Kálvinista  
 Vallás; mert azért neveztetett  
 ez Lutterista, és Kálvinista  
 Vallásnak, mivel akkor, a' mi-  
 kor ezek támattak, egy Vallás  
 sem volt ilyen: tehát ha az a'  
*másik* igaz volt, és mindaddig  
 az szakadásig meg-volt, nem  
 igaz a' Lutterista és Kálvinista  
 Vallás: mert az igazságtól,  
 vagy el-szakadni, vagy kú-  
 lömböznöni nem lehet, igazság  
 szerint: a' mint az Lutterek,  
 és Kálvinisták az igazságtól  
 el szakattak; ha mind addig  
 meg-volt az igaz Ecclesia.

\* *Infra*  
*Quest.*  
 2. c. 2.  
 n. 2.

3. Ha



18 I. Kérdés: Igaz-e a' Lutter.

3. Ha pedig azt mondyák, hogy a' mikor ez az szakadás tört, nem volt akkor igaz Ecclesia e' világon, hanem az vákság buritotta volt el a' föld kerektségét: ezis nyilván való hamiság. Mert Krisztus mondyá; hogy ő minden napokon, (zinté világ végéig, véle marad az Ecclesiával: és q 14. 16. a' minden igazságra vezérő Sz. Lelketis örökké véle hadgya: r Eph. 4. és r mind addig, miglen az 11. 12. közönséges fél tamadásban, 13. 14. mindnyáian Khrisztus eleibe jutunk, Pásztorok, és Doktorok lesznek a' Krisztus Ecclesiájában, kik epítsék, és oltalmazzák minden hamis tudományok ragadó szelétül az Ecclesiát.

Hamiság hát, azt vallani, f Calo. f hogy Lutter, és Kálynus tamadásáig nem mindenkor refor. voltak volna igaz Pásztori, és initio. Doctori

és Kálvinista Vallás? 3. 19  
Doktori az Ecclesiának, és így az igazságtul el-hallot volna.

4. Továb, mivel igazság- 21. Tim. nak Otzlopa és Erőssége az 3. 15. Ecclesia; hamiság azt u mon- u Calo. dani felőle, hogy Lutter, és Instit. lib. 4. c. Kálvinus előtt el esett, és el- 11. n. 5. weszett volna.

Es mivel x az igaz Ecclesia- x Eph. 1. 22. nak mint maga Testének, a' Feje Krisztus: igaz Ecclesia volt pedig y az Apostolok y y Rom. 1. 12. 1. idért a' Romai Ecclesia: ez ha meg bódult volna; Krisztus, a' ki Feje, bódult volna meg: mert a' Testnek bódulása, a' Főtől szokot lenni. Hamiság hát az: vallani, z hogy a' Ro- z Calo. mai Ecclesia, Lutter, és Kal- Instit. lib. 4. c. vinus szakadása előtt meg bódult- 18. n. 13. volna.

f. Es mint hogy Sz. Pálki- † Eph. 5. 24. vannya, hogy toly igaz legyen az Afzonz Fériéhez, mely igaz az Ecclesia Chrištushoz, hamiság,

20 *1 Kérdés: Igaz-e Lutter,*  
*misság* azt vallani, hogy csak  
ideig volt igaz az Ecclesia, az-  
után az ördöggel a közöskö-  
döt: mert ez ízerént, az Sz.  
Írás azt akarná, hogy Felesé-  
gedis csak ideig tartsa meg  
az hűléget; az után, akár ki-  
vel czimborállyon. Lád, mely  
rút hamisság következne  
abbúl, ha az Ecclesia, Lutter  
és Kálvinus szakadása előtt  
el-fajult volna.

6. Es, mint-hogy Christus  
*b Mat.* mondja, hogy a' Pokol ó Ka-  
*16. 18.* pui, az az ördögnek minden  
praktikai erőt nem vesznek,  
az igaz Ecclesian; *hamisság,*  
azt mondani, hogy e Lutter, és  
*e. Calv.* Kalving előtt, az ördög el nyó-  
*Inst. lib.* ta volna az Ecclesia igazságát.  
*1. c. 11.*  
*o. 9.*

Mit mondotok tehát, Lut-  
terános, és Kálvinista Uraim;  
Lutter, és Kálvinus szakadása  
előtt, volt-e mindenkor az igaz  
Hit, és igaz Ecclesia, avagy  
nem

*és Kálvinista Vallás? 23.* 21  
nem volt? ha mindéug volt;  
tehát az Lutteránostság, és Kál-  
vinistaság az igaz Hittől szaka-  
dott el; és így nem igaz Hit-  
ben vattok. Ha pedig azt  
mondgyátok, hogy el-veszett  
volt az igaz Hit, és igaz Eccle-  
sia, ígyis hamisság az Vallá-  
stok; mert Sz. Írás ellen valo,  
a' mint előb d meg-mutattuk. *d Sup.*

#### § IV.

I. **V**égre, balgatagság azt  
vallani, hogy el-nem  
fogyott volt ugyan az Eccle-  
sia e hanem csak el-reitve *Infra*  
volt: mert ki reitette volna *Quest.*  
el annyra, hogy soha senki ed- *2: c. 1.*  
dig nem tutta meg-mondani, *num. 1.*  
hol volt Lutter, és Kálvinus  
szakadásáig az az Ecclesia,  
mellyet ti most követtek  
Lutterista és Kálvinista U-  
raim, és a' kit ti mondotok,  
hogy el-dugva volt. De ki-  
csoda dugta volna el annyra;

az



22. 1. Kérdés: Igazé a' Lutter:

az Istené, avagy az ördög?

*f Mat.* Nem az Isten, a' ki fgyergya-  
*s. 15.* tartóra téteti az Ecclesiá fén-  
nyességét, hogy világosko-  
gyék mindeneknek: tehát örd-  
dők dugta volna; de, ezis ha-  
mítség, hogy az ördög el dug-  
*g Supra* hatta volna Ecclesiátokat, ha:  
*num. 6.* igaz lett volna; mert g erőt  
*s. 3.* nem vehet az igaz Ecclesián az  
ördög: hogy ha pedig annyira  
el dughatta volna, valóban  
nagy erőt vót volna raita.

2. Azértis nem lehet el-  
dugni az igaz Krisztus Eccle-  
siát, ugy hogy lathatatlan

*b Colof.* légyen; mert Krisztusnak Ec-  
*1. 23.* clésiája b az igaz Hiten fondal-  
tatik; a' Hit pedig nem lehet  
*i Rom.* hallás i nélkül; a' hallás sem  
*10. 14.* lehet prédikálás nélkül; az  
predikálás sem lehet, Tanító  
nélkül; ez sem lehet, küldetés  
nélkül, a' mint Sz. Pál szól.  
Tehát az Ecclesiá, a' mely  
ezek-

és Kálvinista Vallás? § 4. 23

ezebből áll, és a' mely látható  
képen oktatya Híveit k és k *Mat.*  
vezérli; nem lehet, hogy ne *18. 17.*  
hallásék, ne lattaśék; hogy *At. 20.*  
ha pedig nem hallatik, hanem *28.*  
latátik, ha tückos, ha el reite- *1. Cor.*  
zett; nem igaz Krisztus Eccle- *12 28.*  
siája. *Eph. 4.*

3. Ezek ellen oktanul *Heb. 13.*  
hozzák elő az Illyést, m a' ki *17.*  
Isrél Országában lappángot *1. In. 1.*  
a' több Profetakkal: mert *4. c. 1.*  
ugyan akkor Júda Országá- *2. 2.*  
ban virágzott igaz Hit n Asa és *m 3. Re.*  
Jofaphat Kirátságában. *19. 18.*  
*n 3. Reg.* *22. 43.*

Tehát sem nem vót el rei-  
tve, sem el-nem veszett vót az  
igaz Krisztus Ecclesiája egész  
Lutterig, és Kálvinusig mikor  
azért ezek szakadtak törtek, az  
igaz Ecclesiátúl szakattak-el:  
és így a' Lutterek, és Kálvini-  
sták nincsenek se igaz Hitben,  
se o Isten kedvében: azért le- *o Heb.*  
hetetlen hogy idvözüllyenek *13. 6.*

az

24 *II. Kérd. Csak az Papiſta*  
 az egy igaz Romai Eccleſián  
*pr. Tim.* kívül ; mert *p. Iſten Házá*nak  
 3. 15. kívül járnak, valameddig ab-  
 ba nem térnek az Eccleſiába,  
 a' kívül Lutter, és Kálvinus  
 után el-ſzakattak.

## A' M A S O D I K K E' R D E' S.

*Csak a Papiſta Hité igaz?*

2 I.

**H**Ogy csak az egy Pápi-  
 ſta Hit légyen igaz,  
 nyilván ki teszik aból ; mert  
 ſoha a' Papiſtákén kívül, egy  
 Vallás ſem támadott ekko-  
 ráig, a' mely oly ísmértető,  
*Ielt* adhatta volna igaz ügyé-  
 nek, hogy az a' *Ielt* tulajdon  
 csak ötet illetné, s' csak övé  
 volna. Tudni illik: hareá kér-  
 ded a' Lutteránofokat, mi-  
 ből tudhatni, hogy igazab az ő  
 Vallások, a' Kálvinistákénál,  
 Arri-

*Hité igaz?* 2 I. 25  
 Arrianofokénál, &c. abból, q *Augu-*  
 ugy mond *mert a' Laterano* *ſtana*  
*ſok tiszván hirdetik az* *Evangelii* *Confess.*  
*omot.* *Vizont,* a' Kálvini- *Art. 7.*  
 ſtákat is ha reá kérded, miből  
 igazab az ő Vallások, a' Lut-  
 teránofokénál, Arrianofoké-  
 nál &c. azok ſem felelnek  
 máſt, *noha ugyan más az Vallá-*  
*sok,* hanem, *r azért igazab az* *r Calv.*  
 ő Vallások, *ugy mond,* *mert* *Inf. lib.*  
*az Kálvinisták tiszván hirdetik az* *4. c. 1.*  
*Evangeliumot.* *n. 10.*

Ezent mondgyák az Arriá-  
 nosok Zvingliánofok, és min-  
 den egyéb Papiſtáktól el ſza-  
 kadott Vallások is : avagy bár  
 máſt akár mit mondgyanak is ;  
 de ſoha ſemmi Vallás, a' Papi-  
 ſtákén kívül tulajdon, és csak  
 magának való okot avagy  
*Ielt* nem adhad, *kivel a' többi*  
 ellen erőſítſe dolgát ; tehát  
 egy ſem igaz.

B

2 II.



**D**E az Papisták Ecclesiája, oly *lelet* adgya a' Sz. Írásból / az ő igazságának, a' *gust lib.* mely *lehet* és Bizonyossághoz *x. cont.* semminemű más Vallás nem *Crescon.* nyúlhat; melről Sz. Írás így *e. 33.* ír:

\* *Ija. 2.* Az utolsó napokban el *2.* kéfíztetik az Ur Háza Hegye, az hegyek tetején; és fel emeltetik az halmok fölibe, és ahhoz folyamnak minden nemzetségek.

Mely Igék sommáját a' *Crédóban* az Sz. Apostolok csak egy szóval jelentették mondván-hogy.

## CATHOLICA,

az az.

## K Ö Z Ö N S É G E S

a' Krisztus igaz Ecclesiája.

Hogy pediglen az az Ur Háza, az hegyek tetején való, és

és *Catholica Ecclesia*, nem más a' Romai Papista Ecclesián kívül; meg-mutatták a' Második Kérdésnek egynéhány Részecskéi.

## ELSŐ RESZE.

**M**Ert csak az Papisták Ecclesiája, *Catholica*, és *Közönséges Ecclesia*, *Világos*, és látható voltáért. Közönség szerint pediglen, a' mi titkos, nem *Közönséges*:

De az Lutererek, és Kálvini-<sup>†</sup> Brochisták Ecclesiája, magok vallása *manu.* szerint. <sup>†</sup> titkos, és láthatatlan *de Eccl. c. 1. sect.*

Tebát nem *Közönséges*, sem *5.* nem *Catholica*, sem hegyek tetején nem épült; mint az Romai *Inst. lib. 4. c. 1. n. 2. & 7.* Ecclesia, melynek *a Catholica* *Confess.* és *Világos voltár*, avagy *leg magosab Hegyen való hely* *He vet. Art 17.* bevezetését maga Krisztusunk *1 J. 2. 2.*

α Mat. magyarázza, mondván: α nem  
 5. v. 14. reitetheik-el az Hegyen helyhez-  
 tetett Város.

2. Mert noha az halmokat,  
 és fok Hicbéli támadásokat  
 be föttékis a' felhők, és el-  
 fogyattak; ugy mint Pelágiá-  
 nusokat, Joviánusokát, Do-  
 nátiátakat, a' régi Arriánosok-  
 kat, Waldistákat, Wicleff-  
 stákat, Hussitákat; fogyattya-  
 kis nápon-ként, az Lutteri-  
 stákat, Kálvinistákat, és újon-  
 nan költ Arriánosokat: de a'  
 minden balmoknál féltlyeb helyhez-  
 tetett Isten Városát az Romai  
 Ecclesiát, sohá el nem borít-  
 hatta a' fok felhő, fok öldö-

α Jeron.

Apolog.

3. cont.

Ruffin.

c. 4. Au-

gust.

tom. 6

maradott.

cont. a

Epist.

Fundam. c. 4. lib.

cont. Epist.

Farmenianus c. 5. Item cont. part. Donati in fine.

zés, fok sakadás, fok támadás;  
 hanem α az Apostolok idejét ül  
 fogva, fok számtalan habok  
 közöttis minden időben fen-  
 tartott.

cont. a Epist. Fundam. c. 4. lib. cont. Epist.  
 Farmenianus c. 5. Item cont. part. Donati in fine.

3. csak

3. Csak Magyar Országban-  
 is, Böldög Isten! mely fokban  
 ügyekeztek hol fegyverrel,  
 hol Templomok foglalásával,  
 Oltárok rontásával, Papok,  
 Barátok ölésével; hol a' fok  
 Magyar Iffiaknak Angliába,  
 Wittebergába való küldésé-  
 vel, edyűt a' fok szép költség-  
 gel, kivel csak lompot s gallért  
 hoztanak: mind ennyi szám-  
 talan mesterséggel mely fokban  
 erőlköttek azon, hogy az Pá-  
 pista Hitet ki töröllyék Ma-  
 gyar Országból; de im, sokkal  
 inkább meg-erősödött a' tudo-  
 mányban, enni fok párt utéffel-  
 is, és öldözéssel.

4. Mert még akkoris, a' mi-  
 kor az egész tíz Koronás Or-  
 száginkban, régi böldög idő-  
 ben, csak egy Magyar Lélek  
 sem volt, γ a' ki Papista nem  
 lőt volna: akkoris, mondom,  
 anny tudós Papista Pap nem

γ Supra

Quest.

1. § 1. m.

2. &amp; 3.

B 3

volt



30 II. Kérd: Csak az Pápista  
völt Magyar-Országban, a'  
menyi most vagyon Méltó-  
ságos Esztergami Ersek, Szé-  
cséni György Urunk Lelki Pá-  
sztorsága alatt : nem hogy  
a' fok öldözés, kergetés el  
nyomta volna a' leg-magaf-  
sáb Hegyen épített, Isten Váro-  
sát, a' Romai Catholica Ec-  
clésiát.

Sic sem-  
per ege-  
runt  
Haret.  
August  
de Uti-  
litate  
creden-  
di c. 14.  
5. Noha számtalan fok ha-  
mis költséssel is gyalazzák az  
Lutter, és Kálvinista Prédiká-  
torok, az együgyű Kőtség  
előttazon Catholica Hitett,  
mondván : hogy a' Pápisták  
a' fa-képet Istennek tartják ;  
hogy bálvánt imádnak ; hogy  
nem a' hitben, hanem csak a'  
magok jó cselekedetiben biz-  
nak ; hogy a' Pápat úgy tiszte-  
lik min az Istent ; hogy nem  
a' Sz. Írást, hanem az emberi  
Találmányokat követik ; hogy  
a' szent

Hité igaz? II. Rész. 31.  
a' Szenteket meg-Váltóknak  
tartják. Effele \*fok hamis <sup>Instit.</sup>  
dolgozat nem igazán fognak <sup>lib. 2. c.</sup>  
ránk a' Lutter, és Kálvinista <sup>18. n. 8.</sup>  
Prédikátorok, és fok tudat- <sup>lib. Con.</sup>  
lant el-csábítanak ; mert a' fok <sup>cord. f.</sup>  
hamis költés mellet, széles  
Kaput, és tágos útati nyitnak ;  
noha ez, a veszedelemre vi- <sup>a Mat.</sup>  
szén : régi szent Rend tartá- <sup>7. 13.</sup>  
fok mellől, b szabad, és könnyű <sup>1. Pet.</sup>  
testi életre mutatnak ; a' mely- <sup>2. 16.</sup>  
re igen kész az emberi gyar- <sup>Gal. 5.</sup>  
lóság. De, mindazáltal, csak  
Magyar Országban sem engé-  
dé Isten, hogy el-burittasék  
éppen, a' leg-magaf-sáb Hegyen  
építetetet Krisztus. Várossa az  
Romai Ecclesia. Téhat, csak  
ez az igaz.

## MASODIK RESZE.

1. **M**ert csak az Pápisták  
Ecclesiája, Catholi-  
ca, és Közönséges, minden  
időre

időre nézve, az az : magassab,  
 és töllyeb való régiségevel  
 minden Vallásoknál : mint  
*c Supra*  
*Quaest. 1.* hogy nem csak e Lutter, és  
*S. 3. n.* Kálvinus, de a' régi Tével-  
*1.* gőkis mind egyig a' Romai  
*d Gual-*  
*ter in* Ecclesiabúlszöktek ki, valákik  
*Sæculis*  
*Chron.* ez előtt het, nyolcz, kilencz  
 száz esztendővel szakadást  
 töttek : de mind nyakok sza-  
 kadott már ; hanem e csak  
 száz s' egynéhány esztendővel  
 ez előt, hogy egy, hol mas húl-  
 ladéjkokat az régi Tévelgök-  
 nek széttefől Lutter, és Kal-  
 vinus, és maga találmányihoz  
 töldozta : de egy sem épített  
*oly Hegyen, a' mely minden be-*  
*gyeknél magassab tégyen : az az ;*  
 minden időre nézve Közönsé-  
 ges, avagy Catholica Ecclé-  
 siájok nincsen se Luttereknek,  
 se Kálvinistáknak :

2. Mert Lutter, és Kalvi-  
 nus előt, a' mint magais meg-  
 vallyá,

vallyá, egy tudákos Kálvini-  
 sta, f. toha egy Vallás sem volt,  
 a' mely mindenben egyezett  
 volna az mostani g Lutterista,  
 avagy Kálvinista Vallással : és  
 így, az előtt, Lutterista, avagy  
 Kálvinista soha senki sem volt.

Ha pedig egy, avagy há-  
 rom dologban való egyezés  
 elégséges arra, hogy a' régi i-  
 dőre nézve is mondhasunk  
 valakit Lutteristának, avagy  
 Kálvinistának ; téhat annak  
 mondhatnyuk a' Törökötis,  
 Sidot, Tatárt : mert ezek is  
 a' Pápa, a' Míse, a' Szentek,  
 az Erekyek, a' Szűz élet, ma-  
 gános gyónás, Oltár, s' kép,  
 Úr Téste dolgában, ellenünk  
 egyet értenek az Lutterek-  
 kel, és Kálvinistákkal ; de azo-  
 kat még sem isméri tagjok-  
 na egy, két, három dologért.

3. Azért, látni való, hogy a'  
 Lutterek, és Kálvinisták Ec-



34. II. Kérd. Csak a' Pápista

clésiája nem *Catholica*, avagy

Közönséges minden időre néz-

ve. Nemis egyébért mongyák

az Ecclesiát láthatatlannak

a' Lutterek, és Kálvinisták,

hanem, hogy tanítókat nem

múthatnak minden időre,

kikkel úgy mint Elejekkel dic-

sekedhetnének a' mint dicse-

kedik minden időbeli Eleivel az

leg-magassab Hegyen építettett Kri-

stus Város a' Romai Ecclesiá.

Tehát csak ez az igaz.

HARMADIK RESZE

1. Mert csak az Pápi-  
sták Ecclesiája, *Catholica*, és Közönséges minden  
helyekre nézve, és leg-magassab  
Hegyen építettett Város; mivel  
ez Világnak minden részeire,  
és minden Országira el láczik:  
nincse a' széles Világon oly  
Tartomány, a' kiben a' Pápi-

sta

Hité igaz? III. Rész. 35

sta Hitnek ismérői nem volt

valaha, avagy most nem vol-

na, és szent dolgainak szölgál-

tatása, s' hirdetése; a' mint ma-

gais meg vallyak Kálvinus.

2. Ugyis jövendőt vala

Kristusunk / az igaz Hit fe-

löl, hogy az, az egész Világra

terjed.

De az Halmok, és Tévelgő

támadások, mostis csak egy,

két Országban akadoznak

Mert, Nap kelet felé az Lutte-

rista, és Kálvinistaság soha csak

az Möldvai Havafokon sem

léphetett által; de az Pápista

Hit, ott, és azon túl m ezer

mélyföldelis találtatik, mind

a' két Tatár Országon, egész

Chináig; Kazúl Országon,

egész Indiáig.

3. Nap nyugat féle pedig

csak Olasz, Spanyol Országba

sem mehet bé azon Lutte-

rista, és Kálvinistaság, nem

B 6

hogy

36 II. Kérd. Csak a' Pápista  
 hogy azon túl ment volna;  
 mint a' Pápista Hit, a' Világ  
*n Marc.* Kerekségén, Krisztus hagyása  
 16. 15. Szerént, *n* mindenút el terjed-  
*Matt.* vén, *Catholica* és *Közönséges*  
 28. 19. minden helyekre nézve; és  
*Rom I.* leg-magassab Hegyen épült. Te-  
 8. *Ibid.* 10. hát, csak ez az igaz.

18. 4. A' Rácok, és Görögök  
 Vallásais, többire csak Muszka  
 Országban, és Törökök köz-  
 zé szorúlt: de Olasz, Német,  
 Francia, Anglia, Lusitania,  
 Spanyol, India számtalan sok  
 Országiban sohált nincsen.  
 Csak ezis elég jele a' Görög  
 Ecclesiá hamisságának, mint  
 hogy nem az egész Világra  
 terjed, Krisztus hagyása  
*o Supra*  
*n. 2.* Szerént. De ezen kívül nagy  
 Éretnekségbenis vannak az  
 Görög Ecclesiá béliek, hogy  
 a' Szent Lélek Istennek szár-  
 mazását tagadgyak a' Fiu I-  
 stentúl lenni; noha a' p Lutte-  
 rek

p Conf.  
 Anan.  
 In Nic. Symbolo.

Hite igaz? III. Rész. 37  
 rek, és p Kalvinisták ebben p Conf.  
 velünk tartanak: mivel Kri-<sup>Helvet,</sup>  
 stus nyilván ki-jelentette <sup>Arb. 3.</sup>  
 mondván: q az enyimből veszi q Ioan.  
 a' Szent Lélek, a' mit néktek bir. 16. 14.  
 det.

Es azért a' Világnak csak  
 egy, két, Szurdokjában motoz  
 a' GörögSzakadás, mivel-hogy  
 nem az igaz Sz. Lélek mun-  
 kálkodik véle, mint az Romai  
 Ecclesiával, a' mely az egész  
 Világon r Sz. Pálidéttis volt. <sup>r Rom.</sup>  
 mostis vagyon: tehát csak ez <sup>f 1. 8.</sup>  
 az igaz. <sup>n. 1. 2. 3.</sup>

## NEGYEDIK RESZE

1. **M**Ert csak az Papisták  
 Ecclesiája, *Catho-*  
*lica*, és *Közönséges* eggyező <sup>i Isai. 2.</sup>  
 Tanításira nézve, azért mon-  
 dgya a' Sz. Irás, hogy <sup>2.</sup>  
 az Ur Háza Hegye, az Hegyek  
 tetőjén vagyon; csak Egy leg-  
 magassab Hegyet említvén  
 B 7 Nem



*v Tert.* Nem Egy sem egyező *v* volt  
*Prescri.* pedig sohais semmi tévelygő  
*v. 42.* támadás; most sem Egy tani-  
tásban az Lutterista, és Kál-  
vinistalág.

Mert, nem csak külön idők-

*x Epist.* ben, ( a' mint magais *x* meg-  
*1. Theo.* vallya Béza ) és külön helyek-  
*y Lib.* ben, külön *y* vallanak, hol az  
*Concor.* Ur Vacsorájárúl, hol a' szabad  
*ad Laps.* akaratrúl, a' jo cselekedetek.  
*1580.* ról, az Igazulásrúl, az Házasok  
*f. 543.* el-választásárúl, s' hol egyéb-  
*ss 4. 560* ról: de csak kettőt sem találsz  
Lutteristát, avagy Kálvinistát,

kik a' Hit dolgában éppen ég-  
gyet vallyanak *x* ha magáno-  
*2de Ha-* lon meg-vilgálod őket: sőt  
*ret Ire-* 1. c. 5. mindgyárt azt veti elő a' Lut-  
*neus 1.* Item 1. terista, és Kálvinista; akár  
*1 c. 5.* 4. c. 69. mint mondgya, egyem, az Prê-  
*Item 1.* \*Hilar. dikátor, én így értem; és min-  
*4. c. 69.* l. poster. denik csak úgy érti, \* a. mint  
*\*Hilar.* neki tetezik; a' tetezés pedig,  
*l. poster.* mint  
*ad Con-*  
*stantin.*

mint a' Izáizi, úgy külömböz  
az Emberekben.

2. Azért ily külömbözéssel  
lehetetlen hogy *Catholicusok*,  
avagy *Közönséges* értelműek  
légyenek az Lutterek, és Kál-  
vinisták, mint az Pápisták, kik  
az egész Világnak külömböző  
Nemzetfégi közőt, az Hit döl-  
gából semmiben nem külöm-  
böznek; a' mint az Istenis ki-  
válnya, és ez illyen külömbö-  
zést sok Irásokkal a tiltja, és *a Rom.*  
kárhoztattya b 1. Tim. 6. 20. Tit. 16. 17.  
3. 10. Heb. 13. 9. 2. Io. 10. 1. Tim. 1. 20.  
2. Tim. 2. 18. Pol. 2. 2. Phil. 3. 16. 1. Cor.  
1. 10. Io. 17. 11. Ath. 4. 34. Rom. 15. 6.

Vagyonis módgyok az Pá-  
pistáknak az égyeffégre: mert  
ha köztők az Hit dolgában  
versengés támad: senki nem  
mondgya, *nékom* így tetezik;  
hanem Kristussal mindgyárt  
ezt mondgyok, *e Dic Ecclesia*, *e Mat.*  
mond meg, az Ecclesiának: és 18: 17.  
a' ki

40 II. Kérd. Csak az Pápista  
a' ki az Ecclesiá tetczésit nem  
véfzi, Pogány-nak tartsd, azt  
mondgya Kríztusúnk.

3. Miért nem vötte hát az  
Ecclesiá tetczésit, a' mikor ké-  
telkedni kezdett Lutter, és  
Kálvinusa' Sz. d Míse Aldozat-  
ról, égygyen-ként Pap előt-  
való bűnök elő számlálásáról,  
az idvözült Szentek tegétsé-  
gíről, a' ki múlt Leíkek tiltá-  
lásáról, a' fok szép Egy-házi  
Rend tartásokrúl; effélékről a'  
mikor kételkedni keztek  
Lutter, és Kálvinus; miért  
nem vöttek tetczésit annak  
az Ecclesiának, a' melyben  
mind-ketten születtek vala,  
és a' melynek Igaságát gyer-  
mekségektől fogva így val-  
lorták.

*Credo Sanct. Ecclesiam Catholicam  
Híszem a' Közönséges Keresztényen  
Anyaszent Egy-házat.*

Attúl az Anyaszentegyház-  
túl

Hitéigaz? IV. Rész 41  
rúl e tartoztak volna értekez e Deut.  
ni; nem pedig az Annyokra 17. 8. &  
támadni Pogány módra, és el- 9.  
szakadni tőle. Tudván a' Sz.  
CREDO-búlis, hogy igaz  
Ecclesiá a' Romai Pápista Ec-  
clésiá, mert Catholica és Kö-  
zönséges: mint hogy az Apo-  
stoloktól fogva f mindenkor f *Infra*  
fen völt; és az egyfzer bé-völt c. 5. n.  
Hitnek dolgaiban g soba nem té. 3. & 4.  
továzott. g Rom. 16. 17.

4. Sőt a' több regi Tévely- & 20.  
gőknek hamis Tudománytis  
az egyfesség kedvéért min- b Gault.  
denkor b csak az Pápista Ec- Seculis  
clésiá kárhoztatta, nem más; Chrono.  
meg-mutatván: azzalis igaz Gal. 1.  
völtát. Hogy azért ennek ér- 8. 9.  
telmét meg-vetette Lutter, és 2. Io. 10.  
Kálvinus, a' mikor kételke- Rom.  
désben vette a' Regi Sz. Hitnek 16. 17.  
dolgait; méltán Pogány-nak  
k mondgya Kríztusúnk min- k Mat.  
deni- 18. 17.



42 II. Kérd. Csak az Pápista  
deniket; és nyilván-való bü.  
nósnak, hogy el-szakattak a'  
szépen eggyező Romai Anya-  
szentegyházról; a' mely eggye-  
dül igaz, és *Catholica*, az eg-  
gyező-voltáért.

## ÖTÖDIK RESZE

1. **M**ert csak az Pápista  
Ecclesiá, *Catholica*,  
és Közönséges; Krisztus után-  
való egy Közönséges Fejére  
nézve. azért mondatik 1 Egy  
Hegy az Hegyek tetején: egy Fő  
Pásztor a' több Lelki Pászto-  
rok fölött.

Minémű Fő Pásztori, Sz. Pé-  
tértől fogva, egymás után-  
való következéssel, m temmi fele  
más Vallásnak soha nem vol-  
tak, Pápistakén kívül. Hanem  
azt mondgyák a' több Vallások,  
hogy Krisztus az ő Fejek: de  
gorombák, ha ezekbe nem  
vélzik, hogy, noha ugyan a'  
Kri-

Hité igaz? V. Rész. 43.  
Krisztus, az egész Anya-*n Eph.*  
szentegyház Főbbik Feje: de 1. 22.  
mint hogy ő maga látható  
képpen az Egbe ment; hadni  
kellet, a' ki helyette igazgassa  
az Hiveket külsőképpen: mert  
a' belső igazgatás csak Istené. *o 3: Reg.*

Mást pedig az Egész Anya. 8: 39.  
szentegyház Igazgatójának,  
Sz. Péterenkivül senkit nem  
hagyott: mert a' több Aposto-  
lokis jelenlétén, mégis csak  
az egy Sz. Péternek adta Kri-  
stusunk p a' Meny Ország Köl-  
csát, és a' Kulcs adással q Biro-  
dalmat.

E Világból készülvén, csak *p Mat.*  
Szent Péternek mondotta. *16. 19.*  
Legélted az én Bárányimat, és *q Isaie*  
Ishaimotis. *22. 21.*  
*22. 22.*  
*3. 7.*  
*r lo. 21.*

Csak Sz. Pétert nevezte Pe-  
trának, az az, kő szálnak, kin, *Mat.*  
az ő Anyaszentegyházát épi. *16. 18.*  
tette Krisztusunk; úgy mint  
Hely tartóján, avagy, a' mint  
Sz.

Sz. Istvan Király Decretomába

*z Decr.* mondgya: *1 quem Custodem*  
*S. Steph. Magisfrumq; eidem posuit Sancta*  
*Reg. 1. Ecclesia*: hogy szent Pétert  
*1. c. 2.* Krisztusunk az Egész Anya-  
 szentegyház Orzójének, és  
 Mesterének tőtte.

2. Nemis bonthatta meg az  
 ördög ezer hat száz esztendő-  
 től fogva, ezt az egy Hely tar-  
 tóján való Krisztusunk epü-  
 letit.

Mert az egész Világ előtt  
 tudva vagyon, Sz. Péter után  
*u Aug.*  
*Epistol.* minden félbe szakadás nél-  
 165. kül, Sz. Péter székiben a' Kő-  
*Iren. 1.* zónséges Anyaszentegyház  
*3. cap. 2.* Fő Pásztorai kik voltak, mostani  
*Optat. 1.*  
*2. cont.* Nyolczadik Sándor Pápaig, a'  
*Doznat.* ki 246 dik Pápa és Fő Pásztor.

Mely Pápák Laistromát,  
 Székely István, Gönczi Kálvi-  
 27. 93. nista Prédikátoris ki nyom-  
 & sequ. tatta Magyar x Kronikájá-  
 ban; és Sz. Pétert első Romai  
 Pápa-

Főpista Hité igaz V. Rész. 45  
 Pápanak urja: az után Linult,  
 azután Cletust, &c.

3. Es Ezek a' Fő Pásztorok, y *Rom. 1.*  
 az Apostoloktól y vőtt Kereiz 8. & 12.  
 tyéni igaz Tudományt, min-  
 deneknél leg-erősebben őriz-  
 ték Romában, a' mint magais  
 z meg. vally a Kálvinus: mond. *z 1. 4. c.*  
 ván aztis a' hogy *öt száz egész* *6. n. 16.*  
*esztendőig semmi változás nem* *al 1. 1. c.*  
*lőit a' Romai igaz. tudományban.* *11. n.*  
*13. 1. 4.*  
 Az alatt pedig az öt száz eszt-  
 c. 2. n. 3.  
 tendő alatt, más nem őrizte a'

Krisztus nyáját, hanem *b* az *b Iren.*  
 Romai Pápák: tehát az Pá- *1. 3. c. 2.*  
 pista Hit igaz Hit volt akkor. *Tertul.*  
 De mostis csak olyan, a' mint *Prascr.*  
 akkor volt: mint-hogy akko- *c. 36.*  
*Cypr.*  
 ri, Kálvinus bizonyosága *Epist.*  
 szerént ( *Lib 3. cap. 5. n. 10* ) *45. n. 8.*  
 az halottakért imádkoztak; *Abban.*  
 a' Dieből Szenteket segétsi- *Epist. ad*  
 Marc.  
 gúl hírták, *c A'* több dolgok *Hieron.*  
 bolis *Ep. 57.*

*Augustin. Epist. 261. c Calv. Lib 4. c. 17.*  
*n. 15. c. 15. n. 19 c. 17. n. 43. n. 39.*



46 Kérdés: Csak az egy  
bólis nem bizonyíthatnak.  
Hittünkben a' Regi-krül-  
való semmi külömbözést. Tehát  
mostis igaz az Romai Pápista  
Hit; mint-hogy az első öt  
száz Efstendőkig d'igaz volt,  
Kálvinus-kint.

d l. a  
supra  
proxim.

4. Meg sem mutathattya  
senkijs, mi tájban? mellyik  
esztendőben? mellyik Csásár,  
avagy Király idejében? mel-  
lyik Pápa kezdett mást tani-  
tani azon kívül, „a' mit az öt  
száz esztendőbéli Pápák tani-  
tottak.

Hanem, minden bizonyság  
nelkül mongyák, hogy az Ro-  
mai Pápák cserélték az igaz  
Tudományt.

e Dan. Igy volt dolgok az Sufánna:  
12. 5. 4. & e Veneinek; a kik, hog nem  
sequeu. tutták igazan meg mondani,  
mellyik fá alatt esett volna tisz-  
tátalanságba Sz. Sufanna;  
hamissáknak kiáltá az egész  
Nép őket. Illyen

Pápista Hité igaz? V Réf. 47

Illyen hamissak az Lutteri-  
sta, és Kálvinista Prédikátor-  
okis: mert mellyik Pápa alatt,  
az öt száz esztendőkbéli igaz  
tudománytól kezdett külömb-  
özni a' Romai Hit, soha ed-  
dig meg nem mutathatták.

Hanem csak azt rebesget ke:  
hogy a' Pápák nem a' Sz. Irást  
követik. Mikor pedig a' Sz.  
Irást mutogattyuk nekik;  
akkor azt monydgják, hogy  
nem jól értyük. De vallyon,  
miért nem ertyük jól, ha az  
öt száz esztendőbéli Pápákis f<sup>supra</sup> n. 3.  
igy érteték? talám azért, hogy  
nem a' Lutter, és Kálvinus  
módjára ertyük.

Oh záp-tyukmonyák, tita-  
nittyátoké az tyúkjitokat?  
nem olvasítatoké, az úytált g<sup>1 Tim.</sup> 6. 20.  
hamis tudománynak hól ne-  
vezi Sz Pál? Oh fejetlen láb-  
ságok Fő Páztország nélkül;  
és kötetlen sópítuk, utálatos  
visz-

48 II. Kérdés: Csak az egy  
vizsfzálkodással tellyelek.

51. Cor. 5. De az Romai Ecclesia, <sup>h</sup>  
10. 12. Krisztusnak egy ep Teste: ki-  
Ephef. nek látható tagjai lévén, lát-  
4. 12. ható Fejének is kellet lenni, úgy  
mint Krisztusunk Hely-tar-  
tójának, az Anyaszentegyház  
külső igazgatásában, és Ke-  
refztyéni Rend tartások elren-  
delésében: hogy egy Fő után,  
12. Cor. minden tagok i edgyet értse-  
13. 11. nek: értene kis mindenütt a'  
Boil. 3. szélyes Világon, minden féle-  
16. Nemzetség béliek, az Hit döl-  
Phil. 4. gában eggyezvén mindenből  
2. a' Romai Ecclesiában; mely  
az Hegyek Tetején; az az Kri-  
stus után egy Fő Pásztoron  
épült: tehát, csak ez az igaz.

## HATODIK RESZE

1. **M**ert csak a' Pápista  
Ecclesia, *Catholica*  
és *Közönséges*, min-  
den Nemzetségekre nézve,  
mellyek

Pápista Hité igaz? VI. Rész. 49  
mellyek a' Pogányságból ki-  
térvén, nem mátra, hanem  
k csak az egy Pápista Hittre <sup>infra</sup>  
tértek: Ez hát a' Krisztus Uá- <sup>n. 2. & 3.</sup>  
rota, <sup>h</sup>bezz folyamának i minden i <sup>Is. 2. 2.</sup>  
Nemzetségek.  
Nemis másnak, hanem csak  
az igaz Ecclesiának kellet a'  
Pogány népeket <sup>m</sup> Krisztus- <sup>ms. 54.</sup>  
hoz téríteni: mert maga mon- <sup>v. 1. 2. 3.</sup>  
dgya Krisztusunk, hogy éléb a' <sup>cap. 60.</sup>  
jó búza vettetik be a' földbe; <sup>3. & 11.</sup>  
azután a' jó mag közzé, a'  
konkolyt veti az ördög <sup>n. supra</sup>  
Ugyis vettetett mind Lutte <sup>Quest.</sup>  
rista s' mind Kálvinistaság a' <sup>1. § 1.</sup>  
Kerefztének közzé, a' kiket  
el tévelyített. Azért igazán  
mondgya Tertullianus, hogy  
az Hittől Szakattak, o nem <sup>o. p. 2.</sup>  
Pogányokat térítnek, hanem <sup>script.</sup>  
csak Kerefztyéneket tévelyjt. <sup>c. 42.</sup>  
nek.

2. Hogy pedig csak az Ró-  
mai Catholica Hittre tértek:  
G. tégen.



50 II. Kérdés: Csak az egy

régenten a' Pogányok, magais

p 1.4. c. p meg-vallya Kálvinus. Mun-

7. n. 44. Isterus Lutterista pedig meg-

9 Mun- írta, q hogy az után-való idők.

Isterus: benis ugyan csak az Romai

Catholica Hitre, nem másra

r 1. 2 f. tértek a' Pogányok. Mert r

50. 600 esztendő tájban, Angliát

Kristushoz téríté Első Szent

Gergely Pápa; Német Orszá-

3 Lib. 3. got; Harmadik Gergely Pápa

6. 323. Sz. Bonifacius által, 700. esz-

tendőben. Tor és Morva Or-

4 Lib. 4. szágot; Methodius, és Cyril-

fol. 893. lus Barát 800. esztendőben.

A' Prágai Sz. Albert Püspök,

900. esztendőben Kristushoz

9 supra téríté " a' Magyarokat, és

1. n. 2. Lengyelekat; kiknek Királyi

Koronátis küldé a' Romai

Pápa.

3. Az után való Esztendők-

ben Sveciát, Livóniát, Po-

meraniát, Prúsiát, Litvániát,

Helvétaiát, Flandriát, a' Po-

ganyág-

Pápista Hité igaz? VI. R/ze. 51

gányfágból Kristushoz téri-

tették oly Fgyházi Emberek.

10 a' kik a' Romai Pápához hal-

gattak.

A' mióta pedig Lutter, és

Kálvinus el tévelyíté a' Régif.

igaz Hittől a' Németeket, és

a' Magyarokat; csak az oltais,

Barátok, Jesuitak, és egyéb

Rendbéli Pápista Papok által,

a' mennyi helyre terjedet a'

Kristus Zafzloja; az egész

Európa, Ásiával edgyütt sem

tészen annyit. Ugy hogy csak

az Nap-nyugati Indiában y

hetven ezer Pápista Tem-

plomnál, újonnan többet épi-

tettek, a' Pogányfágból tért

Romai Catholicus Keresz-

tyének;

4. Mind ezekre nézve, mél-

tán szólhatná a' Pápista Ec-

clésiá a' Luttereket, és Kálvi-

nistákat, Sz. Hieronymusnak

ilyen z. szavaival: Ad meg

C 2

(ugy

2 Mun.

1. 3. &

4. áfol.

786. ad

902.

Staple-

tonus de

Admi-

ranás.

l. n. c. 8.

2 Contr.

Lucife-

rius.

in fine.

52 H Kérd. Csak a' Pap Hiteligazt  
 ( úgy mond ) a' mit tölem vdt  
 zél, az Evangéliumot, és Kere  
 sztséget; és lássuk osztán, min  
 lehet ez Kereszttyén. Nem tagad  
 a' haterd, hogy az Eleidet a en szél  
 tem a' Kereszttyénségre: magada  
 tis a' Keresztység által, melyne  
 rendit b én tölem tanultad, és  
 széltelek: tejemmel, és a' Sz.  
 rással, melyet tölem vettél, én ne  
 contra vettelek. Ha Kurva c az anyád; (C  
 Sadol: mint az Uytók a' Regi Sz. Ec  
 clésia felől rebefgetnek ) ne  
 igaz gyermek, nem igaz Keresz  
 tyén vagy: Job hát, ha az A  
 nyádhoz, és a' Romai Any  
 izentegyházhoz térsz: mer  
 minden féle Nemzetségele  
 nek ehez való meg-téré  
 sekért, csak Ez az  
 Igaz.

\*\*\*\*\*  
 \*\*\*\*\*  
 \*\*\*

HAR

# HARMADIK KERDES.

A' Pápisták ellenkezneké a'  
 Sz. Irással, avagy inkább a' Luta  
 terek, és Kálvinisták?

## ELSŐ RESZE.

1. **K** Et Fogáson, mint va  
 lami két Sarkon for  
 dúl-meg az egélt Lutterek,  
 és Kálvinisták Vallása.

ELSŐ hogy az Pápisták d d l. Com  
 el-hagyák, egyem, a' Sz. I-cord. de  
 rást, és csak az Pápa Végezé- Eccle f.  
 sítkövetik. 130. Cal.  
 1. 4. c. 7.

MASIK; hogy az Lutterek, n 27.  
 és Kálvinisták, csak azt tar- e supra  
 tyak, e úgy mond, a' mia' Sz. Quest 1.  
 lrásban vagyon. § 1. n. 8.

2. Hogy a' Pápák Végezé  
 siért el-hagynák a' Sz. Irást az  
 Pápisták, oly temérdek ha  
 zugság, mely temérdek az

C 3 Gra



54 III. Kérd. Kicsodák ellenkeznek  
Gratiánus nagy Könyvei, kik.

*f Causa* ben faz Pápák meg-atkozzák.

11. valaki a' Sz. Irás ellen csak leg-  
*Quest.* kisseb dolgotis tanítana.

*Can.* 93. Mindazáltal valámit az

*Caus.* 25 ördög a' Sz. Irással késértette

*Quest.* 1. Krisztust a' végre, g hogy a' to-

*Can.* 6. ronyrúl le-vetné magát, no-

*C.* 7. há a' Sz. Irás távúl járt attúl:

*g Mat.* így a' Lutterekis, és Kálvi-

*he. 6.* nisták, a' Régi Szent Pápiста

Hitben valókat, az ördög

*ho Aug.* módgyára holly Sz. Irással ké-

*Thom.* 7. sértik, a' mely távúl járattúl,

*he. 2. con.* a' mire csigázzák; mondván,

*Revelat.* a' többi között, a' Szentek se-

*cap.* 49. gétsege ellen: Egy a' Közben-

*1. Tim.* 2. 5. & 6. járe Krisztus. De az töb ehez

való ígéket el-lopják; mond-

ván Sz. Pál: i Egy a' Közben-

járó Krisztus, ki önmagát adta

mindenekért váltságul.

3. Soha pedig semmi Szen-

tet, nem mondottunk eddig,

hogy

a' Sz. Irással? I Rész. 55

hogy erettünk váltságul adta

vólna magát, az Egy Kri-

stuson kívül: hanem halván *Lus.*

azt Krisztus Urúktúl k hogy *16. 28.*

az el-kárhozott Lélekisimád-

kozott Pokolban, a' Világon-

válókért; ugy hiszszük, hogy

a' menyországban lévő Lel-

keknek, nagyobb hatalmok, és

iszteretek vagyon: az mint *Infra*

aláb l bővebben meg-állat *2. 2. n.*

tyuk ezen dolgot a' Sz. Irásból. *16. & 17*

Valamint azért a' Szentek

segétsege ellen, a' Krisztus ké-

sértő ördög módgyára a' Sz.

Irás bötűjét *m Mat.* hamissan vetik

ellenünk a' Lutterek, és Kál- *4. 6.*

vinisták: ugy a' töb Hitbéli

Dolgainkatis csak hamis fo-

gással ostromolják; a' mint

az Második Rész meg-mu-

tattya.

Es így, temérdek hazug-

ság, hogy az Pápiستák el-hagy-

nák a' Sz. Irást.

C 4

4. A' Lu-

4. A' Lutterek, és Kalvin <sup>n supra</sup> sták pedig, <sup>n</sup> hogy csak azt tartanák, a' mi a' Sz. Írásban: ezis annyirészből egybe-font hazugság, a' mennyi ellenünk-való Czikkeli vadnak az Lutterista, és Kálvinista Val-lásnak: mert azoknak a' Czikkeleknek csak egyikét sem-talállyák a' Sz. Írásban, hanem, a' Közönséges Kereszt-yén Anyaszentegyháznak magyarázattya ellen, a' magok tetkezéséhez izabják a zokat az Írásokat, az kikben egy két börtűt találnak szájok izire valót az Lutterek, és Kálvinisták; valamint az régi Eretnekek.

5. Így Sabellius Eretnek, Kristus születése után 260-dik Efstendőben, a' Sz. Három-ságot meg-tagadá, amaz börtűkért: p <sup>p Joan.</sup> En, és az Atya, egy <sup>10. 30.</sup> vagyunk. Minthogy ezt az Írást,

a' Sz. Írásból. 1. Rész. 57 Írást, nem a' Közönséges Kereszt-yén Anyaszentegyház értelmé szerént vőtte.

Arrius Eretnek, 315-dik Efstendőben, a' Kristus Istenségét meg-tagatta; minthogy csak a' maga értelmét követte amaz börtűkben: 9 Az Atya 9 <sup>Joan. 14. 28.</sup> nagyobb nálamnál.

Pelagius Eretnek, 405-dik Efstendőben, hogy csak a' maga feje szerént magyarázta amaz börtűket. r A' Fin nem <sup>Ezech. 18. 20.</sup> viseli az Atya hamiságát: az Eredendő bünt nem hitte.

Novátus Eretnek, 205-dik Efstendőben, hogy csak úgy értette a' mint maga ízerette amaz börtűket: s Lehetetlen <sup>Heb. 6. 4.</sup> azoknak, a' kik egyszer meg-világosittattak, és ismeg el-estek, viszontag meg-nyitadni a' Penitentia által. Ezekből azt hirdette, hogy bocsánatot C 5 nem



§ 8. III. Kérd. Kicsodák ellenkeznek  
nem nyerhet, a' mely Keresz-  
tyén egyszer vétkezik.

*Tertullianus* írja, 228-dik  
§ De Re- Elszendőben, hogy t. némely  
§ surrect. Eretnekek a' Test fel-táma-  
c. 37. dását nem hitték; minthogy  
nem a' Közöséges Anyaszent-  
egyház értelme szerint vót-  
u Joan. tek amaz bőűket u A' test nem  
6. 64. használ semmit.

*Aërius* Eretnek, 342-dik  
Elszendőben, a' Húsvét Inne-  
pe Napiát kárhoztatta; hogy  
csak a' maga agya velejéből  
facsarta-ki amaz bőűknek  
értelmét: Mert a' mi Húsvé-  
u1. Cor. tünk a' Krisztus meg-áldoztatot.  
s. 7.

*Montanus* Eretnek, 181-  
dik Elszendőben, Martyrom-  
ságnak tartotta, ha valaki  
meg-ölte magát; a' Közösé-  
ges Anyaszentegyház értelme  
ellen magyarázván amaz bő-  
űket:

a' Sz. Irással? I. Réf. 59  
űket: y A' ki Lelkét el-veszti er- y Mat.  
tem, meg-találja azt. 16. 25.

*Jakab* Eretnek, 1314-dik-  
ben, a' Keresztelendő gyer-  
mekeket tűzes vassal süttette-  
meg a' Keresztség előtt, hogy  
csak maga szerént magyaráz-  
ta amaz bőűket: z ő meg- z Mat.  
keresztel titeket Sz. Lélekkel és 3. 11.  
vízzel. Luc. 3.

*Waldus* Eretnek, 1170-dik  
Elszendőben, a' Szent Irásnak  
hamis értelméből azt hitte;  
hogy \* az egy *Mattyánon* \* Prase.  
kivül, minden más Imádság Verb.  
kárhozatos. Pauper.  
de Lugd.

*Wicleff* Eretnek, 1380-dik  
Elszendőben, a' Sz. Irásnak  
nem igaz magyarázatyából +Concil  
azt vallota; hogy + a' férfú, Constā-  
egy test-vér atyafiát el vehe- tiens.  
ti feleségül. Sess. 2.

*Huß* Eretnek, 1407-dik  
Elszendőben a' Sz. Irásnak  
nem

60 III. Kérd. Kicsodák ellenkeznek  
nem helyes fejtégetéséből, azt  
*a Sand.* hirdette; hogy *a a'* Romai Pá-  
*b. 170.* pa, Krisztusnak igaz Helytar-  
tója, *a'* mikor szent életű: ha  
pedig nem olyan; akkor nem  
Pásztor, hanem ördög ugy  
*b Mat.* mond, *a'* Krisztus szava *b* ellen.

23. 2. 6. Ezek az Eretnekek, ily  
3. nagy éktelenségeket követ-  
vén, mégis *a'* szájokkal mind  
azt pöngették: hogy ők csak  
*a'* Sz. Írást követik: holott  
csak *a'* magok hamis értelmét  
követték.

Mert *a'* Sz. Írásnak csak *a'*  
*e 2. Pet.* bővűje, nem Sz. Írás, hanem *e*  
*3. 15.* veszedelem *d* halál, és minden  
*d 2. Cor.* tévelygésre kapu nyitás.

3. 6. De *a'* bővű, együtt az igaz  
*e Aug.* *Ep. 222.* magyarázattal, *f* az igazán  
*ad Con-* való Sz. Írás: *a'* mely igaz ma-  
*seni.* gyarázat, nem származik csak  
*f Hier.* kinek kinek maga tetczése, és  
*in c. 1.* *ad Gal.* vélelkedése szerént való fejte-  
v. 11. getésből; mert ugy semmi  
eggyes.

*a'* Sz. Írással? I. Rész. 61  
eggyesség nem lehetne *a'* Ke-  
refztyénségben: *a'* mint nincs  
*g a'* Lutterekben, és Kalvini-  
stákban ezen okért.

7. Nemis lenne Eretnek *e'*  
Világon, ha *a'* Sz. Írást, kinek  
kinek maga értelme szerént,  
szabad volna magyarázni:  
mert minden Eretnek Lutter-  
rel, és Kálvinussal együtt, be-  
veszi *b* ugyan *a'* Sz. Írás bővű-  
jét; de *i* azt csak *a'* maga fejte-  
szerént magyarázza.

Ha azért szabad akár mint  
magyarázni *a'* Sz. Írást; egy  
Eretnek sem léfzen, *a'* Sz. Pál  
szava ellen; *a'* ki, szükségének  
mondgya *k* az Eretnekséget, *k 1. Cor.*  
avagy az hatonlást; hogy az *i- 11. 19.*  
gaz Hivek meg-ismértessenek;  
noha, *l* jaj annak, *a'* *ki* által le-  
szen, és *a'* ki követi.

Ez pedig az Eretnekség,  
avagy *a'* Kérefztyének közt-  
való hasonlas, másból nem  
szár-



62 III. Kérd. Kicsodak ellenkeznek  
származik, hanem csak a' Sz.

n Aug. Irásnak n akár ki tulajdon tet-  
Tom. 2. czése szerint-való magyará-  
i. 7. de zásából.

Genef. 8. Azért valamint kárho-  
ad lit. zatos az Eretnekség; oly kár-  
cap. 9. hozatos, a' Sz. Irást akár ki-  
nek csak maga feje szerént  
o supra magyarázni: a' mint az Régi  
n. 5. Eretnekek o magyarázták; és  
p infra a' mostaniak is, úgy mint p a'  
n 10. & Lutterek és Kálvinisták ma-  
II. gyarázzák, csak a' magok tet-  
czése szerént.

Tehát, nem a' Sz. Irást, ha-  
ném a' magok teczését köve-  
q supra tik; mint-hogy a' Sz. Irás q az  
num. 6. igaz értelemben áll.

Az mely igaz értelem, és a'  
r Affor. Sz. Irásnak igaz magyarázat-  
15. v. 22. tyá, az egész Anyaszentegy-  
25. 28. háznak, és egybe gyűlt Kri-  
5 Aug. stus Híveinek teczéséből r  
de Unit. származik: mert Kristus U-  
Ecc. 6. rúnkis r az Ecclesiához iga-  
19. zittya

a' Sz. Irással? I. Rész. 63  
zittya' Verfengőket, ugymint  
az igazság Oszlopához; a' mint  
bőven meg mutattuk ez előtt.  
Supra Quasi 1. § 3. n. 4. Quasi. 2. c.  
4. n. 2. & 3.

9. Es, az mely Ecclesiátúl n u Aug.  
bizonyoson vöttük, hogy az de util.  
mostani Sz. Irások, nem köl- creden.  
tött dolgok; azon Ecclesiátúl c. 14.  
kel a' Sz. Irásnak igaz magya-  
rázattyátis vennük: mint-  
hogy a' Sz. Irás, x nem Sz. Irás, x supra  
igaz érteleme nélkül. Mely n. 6.  
dologhoz így szólhatunk:

Valaki az Anyaszentegy-  
házatúl a' Sz. Irásnak a' Börtü-  
jét veszi, és nem edgyűt az  
értelmétis, annál nincs Szent  
Irás.

De a' Lutterek, és Kálvini-  
sták, az Anyaszentegyházatúl y Infr.  
vötték a' Sz. Irás y Börtüjét, és 1. 1. c. 7  
nem edgyűt z az értelmétis.  
n. 3. & c. 8. n. 9. z Luth. Tom. 2. Lat.  
Wit. 1546. Calv. Lib. 4. c. 9. n. 8.  
10. 12. 13.

Tehát

64 III. Kérd. Kicsodák ellenkeznek  
Tehát a' Luttereknél és  
Kálvinistáknál nincs Szent  
Írás.

Az az: egy sincs a' Sz. Írás-  
ban azkból, a' miket ellenünk  
vallanak; hanem mind azo-  
kat, csak (a' Regi Eretnekék a  
módgyára) a' Sz. Írásnak, egy  
két Börtűjéből sarúlták ki, az  
Közönséges Anyaszentegy-  
háznak értelme ellen.

10. Példának okáért: *Lut-  
ter Márton* orczátlan szemte-

*Tom.* lenséggel azt tanította, hogy  
*s. Lat.* a' férfiu, és Aszfzony, szinte  
*Vit.* úgy nem lehet egy-mas nél-  
kül, mint étel, ital, és álm-nél-  
*154.* kül: és, ha kérdés; Sz Írásban  
*per Lusi.* vagyóné ez? igenis abban, úgy  
*Serm. de* mond; mert az Első szüléink-  
*Matr.* nek monda Isten: *c* *neveked-*  
*f. 109.* *gyetek, és sokasogjatok.* Szent  
*c Gen.* az Ige; de szemtelen, és Isten-  
*1.28.* telena' Lutter magyarázattya;  
mely csak a' mága faitalan el-  
méjé-

a' Sz. Írással? I. Rész. 65  
májából fakadott, nem a' Kö-  
zönséges Anyaszentegyház  
értelméből. De a' Lutterek  
több Vallásais csak így vagyon  
a' Sz. Írásban.

11. *Kálvinus János-is*, hogy  
a' maga fűrt feje szerént  
magyarázta amaz igiket: *d d Rom.*  
*az Isten könyörűl a' kin akar,* *9. 18.*  
*és meg-kenyenyóti a' kit akar:*  
ezekből azt vallya, e hogy va- *e l. 1. c.*  
lami gonofzt cselekefzik a' Pa- *18. n. 1.*  
rázna, a' Tolvai, a' Lopó, és *2.*  
a' Sátán; mind azokat az go-  
nofságokat az Isten parancsol-  
lya, úgy mond, és maga Isten  
a' Kormányos azokban. El-  
hittem, hogy ezzel szépitené, *f Hier.*  
ha lebetne, amaz *f* ocsmány *Bolsecus*  
férfiuval-való paráznaságot *Vita*  
Kálvinus, a' kiért Noviodú- *c. 5. Ba-*  
nomban a' hátát meg-sütöt- *gyerl. lit.*  
ték: De héjában; mert, ez az *Sf. 269.*  
Isten akarattyaról-való ísz-  
ísz-



66 111. Kérd: Kicsodák ellenkeznek  
szonyú Károknodás, nem  
g Psal. ga' Sz. Irásban vagyonghanem  
s. csak a' Sz. Irás csi gázó Kálvi-  
nus műhelyéből származott:  
valamint a' több ellenünk való  
dolgai az Kálvinista Vallásnak.

12. Esigy, a' Lutter, és Kál-  
vinista Tanítók; a' magok ér-  
telmét Szent Irásnak teszik.  
b Mat. 7. 15. az az: b a' Farkasnak, bárány  
i 2. Cor. ruhát adnak; i a' Sátánt An-  
i 1. 14. gyali ábrázatban öltöztetik; és  
a' Sz. Irás Bötűjének méze a-  
latt, mérget adnak a' kőtség-  
nek, mikor csak a' magok ér-  
telmét adgyák, az Regi Eret-  
nekek k módgyára.

k supra  
n. s.. Nem igaz hát, hogy a' Lut-  
terek, és Kálvinisták csupán  
csak a' Sz. Irást követnék; ho-  
lott semmi sincs a' Sz. Irásban  
azókból; a' miket ellenünk val-  
lanak. Sőt inkább azon Lutte-  
rek, és Kálvinisták nyilván  
ellene vádnak a' Sz. Irásnak,  
a' miat

a' Sz. Irással? I. Rész. 67  
a' mint az Harmadik Kérdés-  
nek a' Második Részé meg mu-  
tattya.

## MASODIK RESZE.

az Harmadik Kérdésnek;

**H**Ogy, az Pápisták ellen-  
kezneké a' Sz. Irással,  
avagy inkább, a' Lutte-  
rek, és Kálvinisták? Ennek  
már itt igyénéssen meg fele-  
lünk: a' mely Feleletből ki ter-  
szik mingyárt, mellyik az I-  
gaz, és Udvösséges Hit.

Mert a' mint Izól Sz. Iános, 12. Ioan.  
1. Valaki el-távozik a' Krisztus Tan. 9.  
dományától, avagy a' Sz. Ira-  
stól, nincs annak Istene; nem  
hogy igaz Hiri volna.

Tudni kel pedig, hogy két  
féle a' Sz. Irás; egyik m a' kit m2. Pet.  
nekéz meg érteni, és a' kit a' 3. 10.  
magok veszedelmére el teker-  
nek a' tudatlanok, és as Eret-  
nekek

68 III Kérd Kicsodák ellenkezőnek  
*n* *supra* nekek ; a' mint már *n* meg-  
 6.1. n. s. mutattuk ; s' továbbis meg-  
 10. & 11. mutattuk.

*Másik, a' ki világos, és igye-  
nes értelmű Sz. Irás.*

Ez utólsóru! szólván, Sz.  
 2. I. 2. Jánosfiál modgyuk o Valaki a'  
 v. 9. világos értelmű Sz. Irással  
 nyilván ellenkezik, annak lste-  
 ne nincsen.

De a Lutterék, és Kálvini-  
rák a' világos Sz. Írással nyil-  
ván ellenkeznek, a' mint ezen-  
nel meg-mutattuk.

Tehát a' Lutter, és Kálvi-  
nista Vallásnak, sem Istene;  
sem igazsága nincsen.

I. Mert világos szóval  
 p. 1. 10. mondgya a' Szent-Irás. p Ez az  
 5. v. 3. Isteni szeretett, hogy az ő Pa-  
 Matth. rancsolatit meg őrizzék; és az ő  
 19. 17. parancsolati nem nehezék  
 Matth. De ezzel az Isten szavával,  
 11. 30. Philp. a' Lutterek, és Kálvinisták  
 4. 13. nyilván ellenkeeznek; mond-  
 ván

a Sz. Irással: II. Rész. 69  
vân: Oly nevezek az Isten Pa-  
rancsolati, hogy azokat lehetetlen  
meg tartani. Supra Quäst. 1. § 2.  
num 1.

2. Világoson mondgya a<sup>q</sup> Luc. r.  
Szent Irás: q Zacharias, és Fr- 6.  
sébet, Isten előtt mind bessen íga- 10. 17. 6.  
zak valának. 3. Reg.

De ezzelis az Isten szavá-<sup>14. 8.</sup>  
vál, Lutterek, és Kálvinisták <sup>Philip.</sup>  
világosan ellenkeznek, mond-<sup>4. 13.</sup>  
ván: *r Nem hogy mind ketten* <sup>r supra</sup>  
*igazak voltak volna; de egyik* <sup>Quest. 1</sup>  
*sem volt igaz: mert egytellen* <sup>2: n. 3.</sup>  
*egy igaz, sincs e' világon; a' mint*  
*az Irás s' szólugy mond.* <sup>De Rom. 3.</sup>  
*nem igaz, hogy otca' Sz. Irás* <sup>10. & 12</sup>  
*szóllana, a' Krisztus Hitiben, és* <sup>Psal. 13.</sup>  
*Malaszttyában valókról, a' mint* <sup>3.</sup>  
*Szent Moyses is magyaráz*  
*za; hogy a' Isten előtt, senki* <sup>t Exod.</sup>  
*magától nem ártatlan.* <sup>34. 7.</sup> *Mijs* <sup>Ephes.</sup>  
*úgy vallyuk.* <sup>2. 10.</sup>



70 III. Kérd. Kicsodák ellenkeznek

3. Világosan mondgya

† Luc. 11. Krisztus Urunk: Adgyatok alu-

41. misnát, és ime mindenek tiszták

2 Pet. 1. 10. néktek.

Phil. 2. De a' Lutterek és Kálvini-

15. sták itt is a' Kristussal világ-

Eph. 1. 4. son ellenkeznek mondván:

1 Cor. 6. 11. u nem mindenek tiszták, ha-

u Lib. nem tisztátalanok, akár alamis-

Concord. náért, akár más jó cselekedetért:

in Apol. 4. d. Dilect. mert a' Kresztyen Embernek úgy

Dei fol. 91. mond, minden jó cselekedeti tisz-

Confess. tátan, mint a' vérben ferteztetet

Helvet. art. 16. ruba. Az mint a' Sidók meg-

fol. 35. ferteztetett igalságiról szól x

2 Cap. 64. 6. Szent Istaás; nem pedig, a'

Kristus Hici, és Malasztya ál-

tal lőtt jó cselekedetről.

4. Nyilván mondgya Sz.

† Rom. 2. 6. Pál + Isten Itélet' napján meg-

1 Cor. 3. fizet kinek kinek az. 8. cseleke-

8. deti szerint: Örök életet a' jó cse-

2 Cor. 5. 10. lekedetért.

a' Irással? II. Rész. 71

De a' Lutterek és Kálvini- Matth.

sták azt mondgyak: Nem fi- 5. 12.

zet akkor az Isten senkinek cse- Matth.

lekedett szerént; mert a' jó 20. 8.

cselekedett nem baxnos az Id- 16. 27.

vössége. Lutherus de votis Mo- 12.

nasticis. 2. secundò. Calvinus

in Ephes. Caput 2. 8. Ide csi-

gázván amaz igéket; 7. b. y Luce

szontalan szolgák vagyunk. De 17. 10.

ez, azt teszi; hogy z. el-le. z. Psal.

het az Isten nálunk nélkül. 15. 2.

Egyéb aráot minden jó csele-

kedetté készítettett hasznos Edé-

nyeknek a mond bennünket Sz.

Pál: noha a' Lutter, Kálvini- a 2 Tim.

sta igent tagadgya. 2. 21.

5. Nyilván-való Sz. Irás b Jacob.

ezis b a' cselekedeteekből igazat. 26. 24.

zatik- meg az Ember, és nem csak 24.

a' Hibból 1. Cor.

De ezellis nyilván ellen- 13. 2.

kéznek a' Lutterek, és Kálvi- Gal 5. 6.

nisták Ait. 10.

34.

De

c Lib. nisták mondván: c Nem a  
Concor. cselekedetekből, hanem csak a  
Art. 4. Hitből igazúl meg az Ember.  
fol. 563. Mert, úgy mond, irva va-  
Instist. 1.3.c.11 gyon; d Az embert Hit által  
n.1. & c. aittjuk meg igazulni, a törvény  
d Rom. 3.28. cselekedeti nélkül. Nézd a' Sánt-  
huc spe- etat Ró 11.6. & 2.13. mint a' Régi Eretnekek. Ho-  
e supra lott Sz. Pál nem azt mondgya,  
c.1.n.5. hogy a' Krisztus Törvénye nél-  
kül meg igayulunk; hanem,  
csak az Sidók törvényét kif-  
sebbiti, amaz szók után min-  
gyárt azt mondván; f Csak a'  
f Rom. 3.29. Sidóké é az Isten?

g Philip. 2.12. 6. Sz. Pál mondgya: g Fé-  
Rom. 8. lelemmel, és rettegéssel min-  
24. kálodgyatok a' ti üdvösségete-  
Rom. 11. kért.  
20. Psal. 2. Kért.  
11. De a' Lutterek és Kalvini-  
Ecc. 5.5. sták azt mondgyák: nem fé-  
1 Cor 4. lelemmel, sem rettegéssel, hanem  
Ibid. 10. nagy

nagy bátorsággal munkálkodnak  
b Lib. ok az üdvösséget: mert, b kiki  
Conce. közülök bizonyoson el hitette  
Apol. 8. magával, hogy üdvözül min-  
de Iustif. den kétség nélkül. Hátigy,  
fol. 84. nem kel félni, noha parancsol  
c. 69. Iustif. lya a' Szent Irás. Hogy pedig  
Cal. Lib. a' Credoban kiki azt vallyá;  
4. c. 17. n.2. & c. Hiszem az örök életet: hiszszük.  
Mij; csak hogy, az egy Isten  
tudgya, mellyikünké léssen.

i Eccles. 7. Ezis Szent Irás: i Nem  
9. 1. tudgya Ember ha szeretetre légye-  
1. Cor. 9. né méltó Prover. 27. 1. Pr. 21.2.  
27. Ion. 3.8. & 9 lob. 9.11. & 21. 1.  
Pet. 4. 18.

De a' Lutterek, és Kalvi-  
nisták azt mondgyák: k igenis k Lib.  
tudgya: mert kiki közülök, Con. Ap.  
leg de bizonyoson hiszi maga felől, tradit.  
fol. 183. hogy Isten kedvébe vagyok.  
Calv. L. noha ezt az egélz Sz. Irásban  
3 c. 24. sem talállyuk; hanem csak  
n. 16. azt hogy l Krisztus Urunk örök  
l. 10a. életet készített minékünk  
3. 14. 1. 10 4a.  
136.



74 III. Kérd. Kicsodák ellenkezőnek

1. Io. 5. és annak meg-nyerésére-való  
3. & 19  
2. Cor.  
13. 5. tudgya, ki eligazán véle.

8. Sz. Pál nyilván mondgya:  
m2. Cor. *m* Bizodalmunk vagyon, hogy  
9. 8.  
Hebr. *ki költözvén a' testből, jelen le-*  
12. 14.  
gyünk az Istennél. Az Pápi-  
1. Io. 3.  
stáknakis bizodalmok vagyon  
21.  
erről.

De a' Luttereknek, és Kál-  
vinistáknak, *n* nem bizodal-  
muk, hanem bizonyos hittel  
meg-erőssítettet tudományok  
vagyon az Idvőiségről: noha  
erre csak biztát az Isten.

9. Sz. Pál mondgya: *o* Ha-  
talma vagyon embernek a' maga  
akarattján.

Ez ellena' Lutterek, és Kál-  
vinisták az mondgyak: *p*  
p Luth.  
in asser.  
mrt. 36.  
edit Vir-  
in 4.  
1521,  
Nincs hatalma embernek a' maga  
akarattján, és minden cseleke-  
detre kétélen: mert, úgy mond,  
irva

Calv. Lib. I. c. 18. n. 1. v. 5.  
&c.

a' Sz. Irással? II. Rész. 75

irva vagyon: *q* Az Isten, <sup>q1. Cor. 12.</sup>  
a' ki mindenekeket cselekeszik min-  
denekben. De itt is Sátán mód-  
gyára *r* veszik a' Sz. Irást; <sup>r Supra cap. 1. num. 2.</sup>  
mert, azt sem mondgya, hogy  
csak az Isten cseleketzik min-  
denekeket; nem is szólott a' sze-  
retetnek cselekedetiről, ha-  
nem a' csuda tótelekről.

10. Nyilván mondgya Sz.  
Pál *s* Isten minden embert idvő-  
síteni akar. <sup>1. Tim. 2. 4. 2. per. 3. 9.</sup>  
De a' Lutterek és Kálvini-  
sták nyilván ellenkezőnek a'  
Sz. Irással, s' azt mondgyák: <sup>18. 23. O/c. 13. 9 Sap. 1. 13. Sap. 2. 28. Rom. 5. 12. Phil. Melan. incap. 6. ad Rom. in fine. ed. 1524 fol. 52. Cal. lib. 2. c. 24.</sup>  
Nem akar az Isten minden em-  
bert idvőszíteni; mint hogy né-  
mellyeket kárhozatra rendelt;  
mert, úgy mond, irva va-  
gyon: *n* lákóbot szerettem; Esau  
pedig gyűlöltem. De nem ol-  
valsak tovább, miért vette-  
tik-meg az ember; tudni illik,

n. 12. & 14. & alibi. n Rom. 9. 13

76 III. Kérd. Kicsodák ellenkeznek  
x Rom. az x hitlenségért, és a' maga  
11. 20. vétkiért; azmint itt a' könyv  
szélyin fel jedzettük Sz. Oséas  
Prophétából.

y 2. Tef.  
fal. 2 14 11. Szent Pál mondgya :  
1. Cor. y Tartsátok meg az Hagyományo-  
1. 12. kat, a' melyeket tanúztatok vagy  
34. beszéd által, vagy az mi leve-  
2 10. 12. lünk által,  
Act. 16. 4.

z Conf. De a' Lutter, és Kálvini-  
Augst. sta Tanító azt mondgya : Ne  
Cor. Do. tartsátok a' miket tanúztatok a'  
art. 21. de por. beszéd által; hanem csak a' miket  
Eccle. f. 52. Item a' Levélben olvastok: mert z nem  
1. Cont. kel, ugy mond, semmitis binni,  
Apol. de Missa a' mi nincs a' Sz. Irásban. Noha  
fol. 2 46. ezt sohul nem mondgya a' Sz.  
Cal. lib. 1. c. 14. Irás; hanem csak azt, hogy a'  
n 4. 1. a' Sz. Irás bőrtűjét meg ne töld-  
3. c. 17. gyuk, a' mint a' Lutter, és Kál-  
n. 8. vinista Biblia meg vagyon  
a Deut. 4. 2. töldve amaz mérges szók kal,  
Ap 22. 18 Pro. (b csak) és (ok c nélkül) Az  
30. 6. mely

b Rem. 3. 28. c 20. c Matt. 5. 32.

a' Sz. Irással? II. Rész. 77  
mely két tóldalékból, a' szabad  
élet, és a' fok Házaflág törés  
származott, a' Sz. Irás rontó  
Lutter, és Kálvinista Vallás-  
ban.

12. Az Isten mondgya: d 1 Par.  
29. 5. A' ki mit akar, mutassa-bé az Lev 23.  
38.  
Vrnak. Nö. 15.  
A' Lutterek, és az Kálvinisták 3.  
2 Paral. Isten ellen azt mondgyák: Ne 35 8.  
mutasson, a' ki mit akar: mert Nö. 29.  
39. e semmire kellő tisztelet, ugy Eze. 46.  
12. mond, a' kit az Isten nem pa-  
Act. 18. rancsol a' Sz. Irásban. De ezt 18.  
e Lib. sohúlt nem talállyák a' Sz. Irás-  
Conc. ban; hanem csak azt, hogy az art. 21.  
de votis Istentől szabott Rend tartá-  
Monast. sokhoz f semmit ne adgyunk  
e alib. ollyat, a' mivel az Isteni rend-  
Cal. lib. tartás g fel-bomlanék.  
4. c. 10. f Deut. 12 32. g Mat. 15. 9. c 5.  
n. 30. h 1. Tim. 3. 15.

13. Sz. Pál mondgya: hogy Mat. 16  
18. Vid. b az Ecclesia, Igasfágnak Ofzlopa, f. quest.  
1. 93. n. és erös Támaszfa.  
A. 3. 4. 5. 6.



A' Lutterek, és Kálvinisták  
elleneknek Sz. Pálnak, s' azt  
mondgyák: Nem erős Támasz-

i Luth. *sz. a az Igasságnak az Ecclesia;*  
pref. To. *mert magais i el-dölt volt: de a'*  
1. Lat. *két Szököt szolga Lutter, és*  
1545. *Kálvinus támaszította fel, úgy*  
Cal. lib. *mond.*  
4. c. 11.  
n. 5.

14. Krístus mondgya: k  
18. 17. *Pogány, a' ki az Anyaszentegy-*  
Luc. 10. *háznak nem enged.*  
16.

Heb. 13. *De a' Lutterek, és Kálvi-*  
17. *nisták azt mondgyák: Nem*  
l Luth. *Pogány: mert l az Anyaszentegy-*  
Libro *ház, úgy mond, senkit nem kö-*  
contra *telezhet arra, a' mi nincs meg-*  
Reg. An. *írva nyitván a' Szent Írásban.*  
fol. 371. *Hata' Vasánapi állásífié miért*  
369. *kötelez? s' miért szabadit azon*  
Cal. lib. *Anyaszentegyház, a' főitatót-*  
4. c. 10. *nak, és a' Vérefnek meg ételiré,*  
n. 5. 7. 8. *a' Sz. Írás bötűje ellen? m*

m Act. 15. 20. & 29.  
Item c. 21. 25.

15. Sz.

15. Sz. Pál mondgya: n n. 1. Cor.  
31. 5.  
Némely Kereszttyén ember idvő- Mat. 12  
zúl, de úgy mint tűz által az Ur 32.  
napján; az az a' más Világ. Mat. 5.  
26.

De a' Lutterek és Kálvini- Phil. 2.  
sták azt mondgyák: Senki sem 10.  
1. Io. 5.  
idvőzül a' Tűz által a' más Vi- 16.  
lágion: mert az a' Tűz, Purgá- Ap. 5. 13  
tóríum Tíze volna; a' mely, 2. Mac.  
12. 46.  
úgy mond, o merő ördögség: ol. Con.  
mint hogy írva vagyon: p 1580.  
in Ap. de  
Valamely helyre esik a' fa, ott Vocab.  
marad. De ezt is csalárdul csi- Miss. f.  
281.  
gázzák a' Purgatóríum ellen: Cal. lib.  
3. c. 5.  
mert az ott-váló Lelkek nem n. 10.  
Balra, hanem Job-ra estek, q p Eccl.  
11. 3.  
és lstennek malaszttyában mul- q2. Ma-  
tak-ki, s' ábbanis maradnak cab. 18.  
örökké. 45.

16. Sz. János Evangelista r Apoc.  
1. 4.  
mondgya: r Malaszt nektek Job. 42.  
8. 10b.  
és békeség az lstenül, és az hét 33. &  
24.  
Lelkektől mellyek az ő Királyi szé-  
kinek elötte vadnak.

D 4

De

80 III Kérd. Kicsodák ellenkeznek  
 Luc. 20. 16. Apoc. 3. 9. & 21. 2. Petr. 1.  
 15. Tess 1. 10. Apoc. 5. 8. cap. 26. Gen.  
 20. 7. Exo. 32. 13. 3. Reg. 11. 12. & 34.  
 cap. 15. 4. Dan. 5. 35. Job. 5. 1. Aét. 8.  
 24. Luc. 7. 3. Matth. 15. 23.

De a' Lutterek, és Kálvi-  
 nisták szembe szöknek Sz. Já-  
 nosfal, s' azt mondgyák: Sem  
 malaszt sem békesség azoktól az  
 Lelkektől, mellyek már az Isten  
 Királyi székinél előtt vannak.

*f. Epit.*  
*Catech.* f. mivel azok senkit nem segít-  
 Lut. c. 3. hetnek, úgy mond: mert írva  
*de Orat.* Domin. vagyon, *i* átkozot a' ki az em-  
*Col. lib.* berben bízik. De átkozottak  
*3. c. 20.* azokis, a' kik a' Sz. Irást cson-  
*Matth. 23.* títván vetik elő: mert a' fel-jed-

zett helyben Sz. Jeremiás így  
 szól átkozot a' ki az emberben  
 bízik, és a' kinek az Urtól el tá-  
 vozik a' szíve. Ném távozik  
 pedig el anak, a' kiaz Szent-  
 ket arra kéri, hogy az Ur Isten  
 előtt támadgyanak mellette:  
 hanem ha Sz. Pál is el-távozott  
 volna

a' Sz. Irással? II. Rész. 81  
 volna az Istenről, mikor a' Sz.  
 Lélek szereteti által a' Roma-  
 jakat arra kérte, hogy az Isten-  
 hez imátkozzanak érte. Csak *v Rom.*  
 15. 30.  
 ily tegergősök a' több ellen ve-  
 tésekis: mert a' Szentek, csak *x Gal. 2.*  
 oly Közben-járók, mint *x Moy.*  
 19.  
 ses; nem mint ő maga *y a' 2. 5 & 6*  
 Kristus: és csak oly Fonda *z Ephes.*  
 2. 20.  
 mentomok, z kiknek Főbbike *Apo. 21.*  
 14.  
 a' Kristus. Nem is szabadi-  
 mádni őket: a' miről az An-  
 gyal a' el-tiltá Sz. Iánost; Szent *a Apo.*  
 Péter, *b Cornelius*; Sz. Pál, *c b Aét 10*  
 a' Lystraiakat: de a' mikor  
 más *d* képpen a' lábaihoz bo-  
 rúltak, *e* nem bánta Sz. Pál. *d Aét. 16*  
 29.

17. Sz. János mondgya: *e Apo. 6.*  
 hogy *f a' Dicsőült Szentek nagy* *10. 1 Co.*  
 szóval kiáltanak vala: *Vram,* *14. 16.*  
*cu Apoc.* meddig nem állasz boszút a' mi  
 5. 13 &  
 vérünkért, azokon, akik a' földön  
 14. 10 5  
 45 Ap 5  
 laknak  
 5. 10 4.

De a' Lutterek, és Kálvini-  
 sták  
 D s.



Luc. 9. sták a' Sz. Irásnak elleneálnak,  
 30. A'lt. 7. s' azt mondgyák: Nem hogy  
 56. Sap. kiáltanának a' meg-bólt Szen-  
 3. 1. 4. Reg. 6. tek azok felől a' kik a' földön  
 12. laknak; de nemü tudnak, úgy  
 2 Mach. 15. 14. mond, g semmitis az Halottak:  
 1. Reg. a' mint a' Lutterek és Kálvini-  
 28. 15. sták Halorraitúl szóla' Sz. Irás,  
 2. Paral. 12. 12. hogy b semmit nem tudnak, a'  
 cum 4. Reg. 2. kik Pokolban vadnak: a' mint a'  
 2. 11. Világi Fejedelmeknekis min-  
 cap. 31. den gondolattyok el-vész i a'  
 8 Luth. inc. 49. mikor a' földbe térnek. De a'  
 Gen. in fine Cal. Szentek gondolati k az Felséges  
 1. 3. c. 20. Istennél vannak; emlékezhetnek  
 n. 23. hát felőlünk. Hogy pedig azt  
 b Ecclef. 9. 5. vetik ellenünk; Abrahám nem  
 10. tudott minket a' l Sátán mód-  
 i Ps. 145 gyára, el-harapnak itt is az  
 3. 4. lgékben, a' mellyek így van-  
 16. nak: m Ur Isten. Te vagy a' mi  
 4. 6. atyánk, és Abrahám nem tu-  
 m Ista. 63. 15. dott minket, és Izraél nem ismert  
 min-

a' Sz. Irással? II. Rész. 83  
 minket; te vagy Uram a' mi a-  
 tyánk. az az: nem Abrahám  
 az attyok, mert ezer ezzen-  
 dövel volt előttök; nemis is-  
 mérte őket. Egyébaránt, tut-  
 ta Abrahám a' Világi dölgo- a Luc.  
 kat. Noha a' Hamissáknak 16. 18.  
 Kristusunkis mongya b Nem b Luc.  
 13. 17. tudlak tükteket.

18. Sz. Pál mondgya: c c 1. Cor.  
 Verem a' testemet, és szolgálat alá 9. 27.  
 vetem. 1. Petr.  
 2. 21.

De a' Lutterek, és Kálvini-  
 sták azt mondgyák: d Nem Coloss. 1.  
 verik ök; mert elég ha Kri- 24.  
 stus szenvedett értek: mint- Iocle 2.  
 hogy az örök Bóldógságot, 12.  
 Isten ajándékanak, és Kegyel- el. Con.  
 mének nevezi, úgy mond a' Sz. Art. 5.  
 Irás. De itt is csalárdul nyúl- Contro.  
 nak a' Szent Iráshoz, csalár- in Affir.  
 dúlis veszik az Isten ajándé- n. 6. f.  
 kát, és Kegyelmet; a' mely 655. &  
 in negat.  
 f. 866.  
 Cal. lib.  
 3. c. 19.  
 n. 2.

84 III. Kérd. Kicsodák ellenkeznek  
ingyen adatik ugyan, de a'  
végre, hogy a' üres ne légyen  
bennünk; hanem hogy a' Kri-  
stusfalelgyüttbőzen vedgyünk  
mijs, hogy meg is dicsőítet-  
sünk véle; a' ki érdelmese té-  
szia' mi szenvedésünket; egyéb-  
ként érdemetlenek.

a 1. Cor. 15. 10. b Rom. 8. 17. c  
Rom. 8. 18.

19. Sz. Pál mondgya: d ló  
húst nem enni.

De a' Lutterek Szombaton,  
s' egyéb Bőit napokon; a' Kál-  
vinisták, Pénteken is azt mond-  
gyák lobb meg enni: mert,  
úgy mond irva vagyone Min-  
dent, a' mit a' mézár-székben'  
árúlnak, meg-egyetek. Ennél  
csalárdabbúl a' Pokolbéli Sá-  
tán sem nyúlhatna a' Sz. Irás-  
hoz: mert, egy az, hogy itt,

csak f a' Bárányoknak áldozta-  
zott állatok hús árúlna a' Sz. Irás:  
másaz; nemis mondgya hogy  
min-

a' Irással? II. Rész. 85

mindent meg együnk minden-  
kor; hanem, a' Sz. Irásként, b eg-  
gyik napot a' másiktól meg-  
válaszszuk. Ebben azért a' Kál-  
vinistáknál, valamennyire o-  
stobábbak a' Lutterek, meg bőj-  
tőlven a' Pénteket, s' nem a'  
Szombatot: mert az Isten i  
az Anyaszentegyház által, szin-  
tén úgy rendelte bőjtnek a'  
Szombatot, és a' több bőjt-na-  
pokot, valamint a' Pénteket:  
a' mely Pénteken nemis tiltya  
azk étkeket azon Annaszent-  
egyház; mert mijs, ugyan  
etűnk azért Pénteken is:  
a' húst sem tiltya úgy, l  
mint ha magában rosz vól  
na; mert m Istennek minden  
teremtett állattya jó mindenkor  
ő magában; de n igaz lelli  
isméretben, nem mindenkor  
jó.

20. Sz. Pál nyilván mond-  
D 7 gya:



• 1. Cor. 7. 27. p. y. 12. gya: o A' kinek felesége nincsen, ne keressen feleséget: mert p a' ki feleség nélkül vagy, szorgalmatos az Isten dolgaira; a' ki pedig feleséggel vagy, szorgalmatos a' Világi dolgokra. Azért, q jobban cselekedszik, a' ki leányát nem addja férnek. Ez az özvegy, r boldogab, ha fér nélkül marad. Es, s jó a' nőteleneknek, ha úgy maradnak, Ezek mind a' Sz. Lélek mondái.

De mégis a' Lutterek, és Kálvinisták ezek ellen azt mondgyák: Nem jó a' Nőteleneknek ha úgy maradnak: mért, úgy mond, t lehetetlen feleség nélkül élni; az Isten rendelése, és parancsolattya ellen valóis, egyem. De halljad Sz. Pált, a' ki az Házasság dolgarul azt mondgya, hogy u engedelen szerént

szerént vagy, nem parancsolat szerént. Az Istenis, x nem x Gen. 1. a' nőteleneknek mondgya, <sup>28.</sup> Gen. 8. hogy szaporodgyanak, hanem <sup>7. v. 18.</sup> az Házásoknak; aztis csak áldás képpen. A' Püspöknekis egy y feleségű férfinak kely <sup>1. Tim. 3. 2.</sup> lenni oly formán, a' mint azon Levelében maga magyarázza Szent Pál; egy feleségűnek azt mondván, a' kinek csak egy felsége volt valamint <sup>21. Tim. 5. 9.</sup> az özvegy. u olyan választásék, úgy mond, a' kinek csak egy Vra volt A' kik pedig a meg- <sup>a 1. Cor. 7. 2.</sup> nem tartóztatyák magokat; meg-fem kötelezték magokat a' tiszta életre a' b Menyörtség. <sup>b Matt. 19. 12.</sup> ért; ázoknak mondgyuk Sz. Pállal: c jobb meg házassálni, hogy <sup>c 1. Cor. 7. 9.</sup> sem égni.

21. A' Krisztus mondgya: d Ha ki ujonnan nem születik <sup>d Ioan. 3. 5.</sup> vízből,

88 111. Kérd: Kicsodák ellenkeznek  
viből, és Sz. Lelekből, nem me-  
het bé az Isten Országába.

Dea' Lutterek és Kálvini-  
sták azt mondgyák; Bé mehet:

e Hun.  
Colloq.  
Racisbó.  
edit. I.  
aung.  
Sess 2 f.  
12. 52

e mert a' Kőröz/ztóletlen gyer-  
mekis idvözül, úgy mond, ha  
Keresztyén atyátul való. Így  
a' Sidokis mind idvözülnek;  
mert Szent f' Atyáktul-valók.

Noha a' Krístusg a' Szent gyö-  
kér; a' nemis az ő ága, h valaki  
Kőröz/ztóletlen.

f Hebr. 7. 5. g Rom. 11. 16. h  
Pfal. 50. 7.

22. A' Sz. Irás mondgya:

i Actör.  
3. v. 14.  
15. 16.  
17.

i Az Apostolok teszik vala ke-  
zeket a' meg keresztyelt embe-  
rke, hogy el-vennük a' Szent  
Lelket.

De a' Lutterek, és Kálvini-  
sták babonáságnak tartják,  
az olyan Keresztyének fejéré-  
való kézvetést; a' mely a' Bér-  
málásban szokott lenni régen-  
tenis, a' mint l magokis meg-

kCentu-  
riatores  
Gont. 1.

vallyak

a' Sz. Irással? I. Rész. 89  
vallyák az ellenközők.

23. A' Sz. Irás mondgya, <sup>ma Actör.</sup>  
m hogy az Hívek meg vallyák, <sup>19. 18.</sup>  
és ki-beszállik vala az ő hívá- <sup>Pro 28.</sup>  
gos, és vétkecs/telekedeteket: va- <sup>13.</sup>  
lamint, a' Pápi sták mostis ki-be- <sup>Mat. 3.</sup>  
szállik, a' Gyónásban. <sup>6. lac. 5.</sup>  
<sup>16 cum</sup>  
<sup>1. Pet. 4.</sup>

De a' Lutterek és Kálvini- <sup>1. 10. 19.</sup>  
sták azt mondgyák, n nem kel- <sup>n Lib.</sup>  
ki beszélni; elég szűben az Isten- <sup>Concor.</sup>  
nek meg-vallani. Ugy pedig <sup>art. 21.</sup>  
a' Pap soha meg-nem ilhetné, <sup>de Conf.</sup>  
ha o bocsánatra méltóé valaki, <sup>mitio.</sup>  
avagy a' meg tartálra. <sup>Beza</sup>  
<sup>Confess.</sup>  
<sup>c. 7. art.</sup>  
<sup>10.</sup>

o Ioan. 20. 23. Matth. 16. 19.

Item 2. Cor. 5. 18.

24. Az egész Evangéliom-  
ban semmi nincs világosb  
szókkal ki mondva, mint a' <sup>p Matt.</sup>  
Krístus Urünk végső Vacso- <sup>26. 26.</sup>  
rája oly forman, a' mint az Pá- <sup>Mar. 14</sup>  
pisták hiszik, mondván a' felől <sup>22.</sup>  
Krístus Urünk: p Ez az En <sup>Luc 22.</sup>  
Testem, Szent Lukács oly nyil- <sup>19.</sup>  
ván <sup>1. Cor.</sup>  
<sup>11. 24.</sup>



90 III. Kérd. Kicsodák ellenkeznek  
v'an az igaz Vért mondgya,  
hogy a' Pohárbán v'olt, mely

q Luc. 22. 20. nyilván vagy on, hogy nem  
a' bor váltott meg beűnketq

Ez a' Pohár, Uj Testamentom,  
az én Veremben, mely Pohár,  
tiérettetek ki öntendö. Így ol-  
vassák ra' tudössab Kálvinistá-  
kisezt a' Sz. Lukács helyet,  
minden régi Sidó, és Görög  
Bibliákban. Tehát bizonyo-  
son a' v'olt a' Pohárban, a' mi-  
vel meg-váltattunk: az az: a'  
Kristusnak tulaidon; Vére  
nem csak lele.

Sz. Iánosnális Kristusúnk,

1 Ioan. 6 a' mikor erről s veteke dnének  
53. u/sz. a' Sidók, nem lelt monda hanem  
ad 40.

Testet: Egyébaránt, ha csak  
lelt kellene raita érteni; még-  
fejtette volna eztis Kristu-  
súnk, válaminta' Keresztisé-  
get Nicodémusnak. De ugyan  
nehéznek latczékva a' Sidóknak

ez

a' Sz. Irással? II Rész. 91  
ez a' Szentséges Titok, vala-  
mint a' Kálvinistáknak; a' kik  
mostis, azon Kristus vacsoráját.

Csak lelnék mondgyák.

Valamint a' Sidók Sacramen-  
tomitis x csak leleknek mon-  
dotta Szent Pál; és, hogy  
a' Sidókis, a' KRISTUST  
hit által v'ették és csak lelki  
szájjal; a' mint most az Kálvi-  
nisták, a' Sidókkal y czimborál-  
v'an. De az igaz Keresztyének-  
től, a' Kristus Szentséginek  
Világossága; x az árnyékokat  
el-űzte. Nemis szabad mástra  
rendelni a' Testamentom vilá-  
gos szavait. Galat. 3. 15.

A' Lutterek pedig azt  
mondgyák, hogy az Ur Va-  
cso rája nem csak Test a hanem  
Kenyér is edgyűt: és így amaz  
mutató lge, EZ, a' Kenyérre  
esett volna illyen formán; ez  
a' kenyér amaz Test, mellyel mi  
meg-

92 III. Kérd. Kicsodák ellenkeznek  
meg-váltatánk; a' mely mon-  
dás hamis: mert nem kemen-  
czében sült kenyérrel váltat-  
tunk meg, hanem az eleven  
b Ioan. 6. 51. b Kenyérrel, a' Krisztusnak Sz.  
Testével. Es így haa' Lutte-  
ránosok velünk a' Sz. Igéket  
tulaidon Testre értik; a' kénye-  
ret hozzá nem érthetik. Nem  
árt pedig, hogy az áldás utánis  
c 1. Cor. 11. 20. kenyérnek e nevezi Szent Pál;  
mert kenyér volt az előtt:  
d Matt. 11. 5. a' mint Krisztus Urunk d vakok-  
nak nevezi a' látokat. a' kik az  
előttvakok voltak: a' kígyóka-  
e Exod. 7. 12. tis, e veszfzőknek nevezi Mőy-  
ses mert veszfzöből lőttek.

25. Az Ur Vacforájának o-  
sztogatását parancsolván Kri-  
stusunk az Apostóloknek, csak  
a' kenyér szín osztogatása után  
f Luc. 22. 19. mondgya, f Ezt cselekedjétek.  
Exo. 16. De a' Lutterista és Kálvinista  
18. Io. Vallás, a' Krisztusnál többet  
v. 50. 52. paran-  
58. 59.

a' Sz. Irsall? II. Rész. 93  
parancsol; hogy a' Prédika- 1. Cor.  
torok mind a' két színt osztó- 10. 17.  
gassák. Luc. 24. 32.

Noha Szent Pál, mondván  
a' Szent Pohár után, Ezt cse-  
lekedjétek, nem a' kölségről  
parancsol; hanem ő magok  
ról az Apostolokról, a' Kri-  
stussal így szólván: g Ezt cse-  
lekedjétek, valahányszor iszszá-  
tok; nem pedig, valahányszor  
osztogatjátok: Es mindgyárt  
utánna azoknak szólván, a'  
kik nem Papok; h ( Quicum-  
que, úgy mond akár ki más,  
a' ki méltatlanul eszi, vagy  
iszszá: ) nem foglallya egybe  
mind a' két színt. De az Al-  
dozó Papoknak, i a' Vér on-  
tásal-való Kristus Aldozat-  
tyát, ki kell jelenteni mind a'  
két színnel.

26. Szent Pál mondgya: k k Hebr.  
minden Papnak szűkség a' mint 5. 3.  
a' népért, úgy ő magáértis  
aldozni



94. III Kérd. Kicsodákellenkeznek  
 áldozni a bűnökért. Nem a' Si-  
 dó Papokrúl mondgya pedig;  
 mert azok áldozattya *m* nem  
*m*Hebr. 13. 10. volt már akkor szükséges.

Dea' Lutterek és Kálvini-  
 sták, bálványozásnak mond-  
 gyák, a' Sz. Mile, avagy, a'  
 Krisztus végső Vacförája Al-  
 dozattyát; noha ezen kívül,  
 más oly *Tiszta Aldozat*ott nem  
*n*Malac. 1. 11. találni, *n* mellyel Istennek jö-  
 vendőlése szerént, az egész Vi-  
 lágon aldoznának.; Mert az  
 embernek Imádlága, és egyéb  
 jócselekedete, *o* mind tiszta-  
 talan, az Ellenközők Vallása-  
 ként. Tehát csak *p*a' makula  
*p*i. Petr. 1. 19. nélkül-váló Krisztus Teste, és  
 Vére lehet az a' *Tiszta Aldo-*  
*g*Hebr. 5. 1. *zat*. Továb minden Pap *q*arra  
*Hebr. 8. 3.* való, hogya' Népért ajándékot  
 mutafson-bé az Istennek; a'  
 Lutter, és Kálvinista Prediká-  
 tor pedig, semmit bé nem mu-  
 tat

Sz. Irással? II. Rész. 95  
 tatollyant, á'kit a' népis bé ne  
 mutathasson: azért mondgyák  
 magokis, *r* hogy ők nem Pa-  
 pok. Noha a' Sz. Irás nem *r* Calv.  
 lib. 4. c. 18.  
 mondgya, hogy el-töröltetett  
 a' papság; hanem, hogy *s* el-  
 változott. Tehát, az Aldozat  
 sem töröltetett-el, hanem *t* *s*Heb. 7.  
 12e  
 a' jóbAldozatra fordúlt: nem-  
 is úgy, hogy a' Krisztus, *v* *v*Hebr.  
 Vér ontással áldoztasson töb-  
 ször; mert azt *x* csak egy szer cse-  
 lekette, elégségesen azzal meg-  
 váltván az egész világot. Az-  
 ért nem szükséges, hogy a' mi  
 Váltságunkért, vagy ő maga  
 Krisztus, vagy más valaki,  
 más ször áldozatsék. De igen  
 szükséges, *y* Melchisedek ba-  
 sonlatossága szerint való Aldo-  
 zat; a' mely, csak a' Véres  
 Aldozatra emlékeztető; és a'  
 Krisztus Véres Aldozattyának  
 gyümölcsetareánk szállító Al-  
 dozat *21* Cor. 12. 2.  
*ai* Cor. 10. 1a

96 III. Kérd. Kicsodák ellenkeynek  
dozat legyen: Olyan a' Mife, a-  
vagy a' Krisztus Végfő Vacso-

*b1. Cor.* rája, Melchisedek rendi, nemb

*7. 11.* Aáron rendi szérént-való Al-

*c Hec* dozat, amelyben, két féle do-

*insinuat* log mutattatik bé, egyik, a'

*S Paulus* kenyér s' bor; mely az áldo-

*Heb. 5.* zat előtt volt, és az aldozatban

*n. 12.* el rontatik: másik, az Urunk

Teste Vére; mely az áldozás-

nak, az az, a' szentelő igék-

nek általa jelen léfzen. Egyik,

a' miből léfzen; másik, a' mivől

léfzen: s' elég, hogy é kettő-

nek egyike éléb volt, és el-

változott a' Krisztus jelen lé-

téért. S' ezeken fondáltatik az

Aldozat mi volta: és így, igaz

Aldozat a' Szent Mife Sidóul,

*d Dent:* Missab: d Magyarrúl; jó akarat

*16. 10.* szérént-való ajándék.

*e Iacobi* 27. Nyilván mondgya a' Sz.

*S 14.* Irás. e Beteg é valaki közülle-

*Marc.* tek: vigye-be az. Egyhazi szol-

*n. 13.* gákat

a' Sz. Irással: II. Rész. 97  
gákat, és imádkozzanak érte,  
meg-kenvén őtet olajjal az Ur ne-  
vében.

De a' Lutterek és Kálvini-  
flák azt mongyák: Né vegye:  
mert csak babona, úgy mond,  
az olyan Pápista Kenet.

28. Szent Pál mondgya; *ff1. Cor.*  
hogy a' felesége el-ne mennyen *Matth.*  
a' férjétől; hogy ha valami ok *19. 6.*  
ból el-méggen, és el válik *Mar. 10.*  
tőle; házasság nélkül marad- *Luc. 16.*  
gyon, vagy a' férjével meg-békél- *18.*  
lyék. *Rom. 7.*

De g a' Bal Keresztyének  
azt mondgyák. Ne maradjon  
házasság nélkül; hanem, más- *g Matth.*  
hoz mehet, csak fizessen egy- *25. 33.*  
néhány forintot a' Sz. Koro-  
nának. Ezért az-osemány szo-  
kásért töldották meg a' Kál-  
vinisták, b Sz. Máténak 5-dik *b Supra.*  
Részét, 32-dik Versét, oly *n. 11.*  
E förtől, *Quest.*



98 III. Kérd. Kicsodák ellenkeznek  
fóttal, mellyet soha semi nyelv-  
ven-való Bibliában nem ol-  
vastak. *Idem factum Matth.*

19. 9.

29. Sz. Pál mondgya: *i. A'*  
*11. Cor.* Gyűlekezetben, igyekezzetek pré-  
*14. 39.* dikállani; és az idegen nyelv-  
*v. 2.* *5. 27.* ven-való szóllást meg-ne til-  
tsátok.

De a' Lutter, és Kálvinista  
Prédikátorok annyira tiltyák,  
hogy éppen el-is bolonditot-  
ták a' Kőtséget; úgy meg-  
gyűlöltetvén a' Deák szót a'  
Templomban; mint ha az Isten  
nem tudna Deakúl.

30. Az Isten mondgya: *k*  
*k. Exo.* *25. 18.* Csinály két Kerubimot vert arany-  
*3. Reg.* *6. 29.* búl.

A' Pártosok mondgyák: *Luc. 3.*  
*22.*

Ne csinály, mert minden kép,  
*1 Gen. 1.* bálvány. Így ő magokis bál-  
*27.* ványok, mert I Isten képei.  
*mNum.* Hogy hogyparancsolt volna  
*21. 5.*

Isten

a' Sz. Irással. *2. Rész.* 99  
Isten Kép-csinálást, ha min-  
den kép bálvány volna? Lásd  
*Levit. 26. 1.*

31. Sz. Pál mondgya: *n* *Hebr.*  
*Vagyon Oltárunk:* Szent Iános *13. 10.*  
pedig Menyországbanis Oltárt *Apoc. 8.*  
látott. *3.*

Az Újitók mondgyák: Nem  
kel Templomban az Oltár.

32. A' Sz. Irás mondgya: *o* *1. Thes.*  
Mindeneket meg próbállyatok; *a' 5. 21.*  
mi jó, azt tartsátok.

De a' Lutter és Kálvinista  
Prédikátorok, mint hogy fel-  
tik a' konczt, azt mondgyák:  
*senki mást ne próbállyon, egyebet*  
*annál, a' miben született.* Noha *p Sapient.*  
pa' születésünk egyarányú a' *7. 6.*  
Pogányokkal.

33. A' Sz. Irás mondgya: *q* *2 Pet.*  
hogy a' Sz. Irást nehez meg érte-  
*3. 16.* ni; és hogy a' tudatlanok meg ba-  
missityák.

De a' Lutter, és Kálvinista *r Calv.*  
Prédikátorok azt mondgyák *1. 1. c.*  
*7. n. 2.*

E 2

Nem

100 III. Kérd. Kicsodákellenkeznek  
Nem nehez megérteni a' Szent  
Írást, valamint a' fejtét a' feke-  
tétül meg ismérni: azért, hadd  
olvassa minden Timáris. No-  
ha, nem csávába- való volna  
az Isten Igéje; melytől ha va-  
laki csak egyben el-esikis nincs  
annak s Istene. De im 33.

2 Ioan.  
v. 9.

Dolgotis fel-jedzettünk olly-  
ant, a' kiben el-távoznak az  
Isten Igéitől a' Lutterek, és Kál-  
vinisták: hogy a' 33. esztende-  
ig- való Krisztus faratságát  
meg-bőcsülyék; és, mint el-  
velzett luhok, azon Sz. Urunk

2 Ioan.  
20. 16.

Aklába, az igaz Anyaszent-  
egyházba térjenek.

Amen.



Az el tévelyettekért  
Imádság

I Rgalmas Ur. Isten, kérünk  
téged tellyes szivünk ből,  
hogy azokat, kik az igaz Hit-  
től el-szakadtak, és a' hamisflág  
setétségében tévelyegnek a' te  
igaz isméréteddel meg világo-  
sítsd, és őket az ő tévelygé-  
seknek ismérésére igazgasd:  
hogy így, az Anyaszentegyház  
kebelébe visz(sza jöven, szaba-  
don meg-vallyák; hogy csak  
a' te Anyaszentegyházad az az  
Akol, melyben üdvösség ta-  
láltatik: A' mi Urunk JESUS  
Krisztus által, Amen.

MISE ALATT IMADSÁG.

Hogy az Aldozát gyümölcös  
legyen.

M Eny-béli Atya Ur Isten,  
áldlak téged, és szent Ne-  
vedet magasztalom a' Népek  
között, ezért a' te Véretlen és  
minden napi Aldozatodért,  
( 3 ) mely-



melyben néked, Nap-kelettől-  
fogva Nap nyugotig, be-mu-  
tattatik, a' Kenyér és Bor szine-  
alatt, a' te Sz. Fiad'; nem csak  
az ő kinszenvedélének, és halá-  
lának emlékezetire, melyben  
már egyszer érettünk Vérről  
aldoztatott, és az által nekünk  
az örök szabadulást nyerte: ha-  
nem az ő jó teteményinek di-  
csírésire, és az ő érdeminek  
részeltetésére, és velünk tölt  
kötésének erősítésére. Mind-  
ezekért, hálákat adunk ma né-  
ked minnyájan: és kérünk,  
hogy ezt az áldozatot a' Pap  
kezeiből bé-vegyed, mint-ha ő  
magától a' te szerelmes Fiadtól  
mutattatnék bé, az én szükség-  
gemért, és az egész Kérés-  
tyénfégiért: és az által engedgy  
nekünk allandó békeséget,  
mellyet a' Világ nem ádhat ő-  
rizz, őltálmazz bennünket  
minden ellenségek álnoksága-  
ellen. Vigasztald a' betegeket:  
erős-

erősítsd a' zerőtleneket: szába-  
dítsd ki a' Rabokat: keresd  
az el-vesztetteket: hozd vissza  
a' Tévelygőket: Tartsd meg  
a' Jámborokat: jobbitd és té-  
ritsd meg a' Bűnösöket, Ere-  
nekeket, és minden Istentele-  
neket. Az élőknek adgyad Sz.  
Malasztodat; a' holtaknak, az  
örök nyugodalmot és üdvös-  
séget: nekünk pedig itt jelen-  
lévőknek, agy igaz áttatós-  
ságot; hogy ezt a' szentféges  
Titkot méltó tisztelettel, és  
erős hittel halgassuk, és jelen-  
létednek édességét szívünkben  
hathatósán érezzük. Amen.

*Boldog Aszszonyhoz min-  
den napi Könyörgés.*

**O**H szépséges, és kegyel-  
mes Aszszonyú Szűz  
Maria, Istennek Sz. Anyja,  
Isten-után leg-több reménfé-  
gem: a' te kegyes-vótodért  
kérlek alázatosan, fogadgy  
engem

engem Fiaddá és viseljed  
gondomat most, és minden-  
koron: őrizz, őltalmaz engem  
ma, és tellyes életemben,  
minden halálos bűntől. Nyerd-  
meg nékem a' Tisztaság, és  
hozzam illendő Lelki jószá-  
gok ajándékát, mellyekkel a'  
te Sz. Fiadnak, a' mi Urunk  
JESUS Krisztusnak tetczettél:  
és életemet olly állapotra ve-  
zéréllyed, melly Sz. Fiad-előtt,  
nékem leg-údvösségesb. Oh  
kegyelmes, oh kegyes, oh édes  
Szűz Maria. Kérlek, emlékez-  
zél rólam most, és halálom  
óráján. Amen.

F I N I S.

LAI-



# LAISTRROMA

E K Ö N Y V E C S K E N E K .

I. K E R D E ' S ' I. 2.

1. **A** Jó mag, az igaz hit;  
a' konkoly, az eret-  
nekség *fol. 1.*
  2. Első Keresztyén Magyarok  
Hiti. *f. 2.*
  3. Mikor jött a' Lutter, és  
Kálvinista Vallás Magyar  
Országba? *f. 3.*
  4. Honnét van a' Magyarok  
romlása. *f. 5.*
  5. Micsodás az Ellenkezők  
Vallása? *f. 6.*
  6. Nem igazak a' Lutter és  
Kálvinista Tanítók. *f. 7.*
  7. Hivatallyokban nem mesz-  
sze mehetnek. *f. 8.*
  8. Nem Sz. Irás szerént jöt-  
tek. *f. 9.*
- I. K E R -



I. KERDE'S. II. 2.

1. A' Lutterekben, és Kálvinistákban nincs igaság.  
f. 11.
2. Tehát igaz Hitek sincs.  
11. & 12.
3. Nem. is Istentől való.  
12. & 13.
4. Hát ki-től? f. 13.

I. KE'RDE'S III. 2.

1. Mit ájban szakattak el Lutter, és Kálvinus? f. 16.
2. El-szakadván, nem lehettek igazak. f. 16. & 17.
3. Mert akkor is volt az igaz Ecclesiá. f. 18.
4. Az Ecclesiá igaság Orzlopa.  
f. 19.
5. El nem tévelyedhetett.  
f. 19. & 20.
6. Meg-sem győzetett az ördög-től. f. 20.

I.

I. KE'DE'S. IV. 2

1. A' Láthatatlan Ecclesiá, nem igaz. f. 21.
2. Az Igaz Ecclesiának, mindenkor látható lelei vannak. f. 22.
3. Illyés idejében-is látható volt. f. 23.

II. KE'RDE'S. I. 2

Igasága Ielét semmi ellenkező Vallás oem nem adhatya. f. 24.

II. KE'RDE'S. II. 2

A' Pápista Hit, ismértető Jélet, Szent Írásból adgya. f. 26.

II. KE'RDE'SNEK,

I. Része.

1. A' Pápista Ecclesiá, igazán Catholica. f. 27.
2. Mert nem fogy el, mint a' többi. f. 28.
3. Tudgya Magyar Ország. f. 29.
4. Mert

4. Mert a' szakadással meg-  
vastagodott a' Papistaság-  
ban. f. 29. & 30.

5. Noha ezt, sok hamisság-  
gal vádollyák. f. 30.

## II. KE'RDE'SNEK,

### II. RÉSZE.

1. A' Pápista Ecclesiá min-  
den időre nézve Catholi-  
ca. f. 31.

2. Lutter, és Kálvinista Val-  
lás azelőtt nem volt. f. 32.

3. Tanítói sem voltak min-  
denkor. f. 33.

## II. KE'RDE'SNEK,

### III. RÉSZE

1. A' Pápista Ecclesiá min-  
den helyekre nézve Catho-  
lica. f. 34.

2. Mindenüvé el-terjet. f. 35.

3. De a' Lutter, és Kálvini-  
sta Vallás nem. f. 35.

4. A' Rácoké sem. f. 36.

II.

## II. KE'RDE'SNEK,

### IV. RÉSZE.

1. A' Lutter, és Kálvinista  
Ecclesiá nem Catholica.

f. 37.

2. Mert nem edgyező. f. 39.

3. A' Pártosok tartoztak völ-  
na ertekezni az Lelki An-  
nyoktól. f. 40.

4. A' mely, az régi tévely-  
géseketis le szállított. f. 41.

## II. KE'RDE'SNEK,

### V. RÉSZE.

1. Catholica az Pápista Ec-  
clésiá, szent Péternek fő  
Páosztorságáért. f. 42.

2. Annak rendi fel nem bom-  
lott mind eddig. f. 44.

3. Azért, mostis olyana' Ro-  
mai Hit, mint ez előtt.  
f. 45.

4. Nem mutathatták mi-  
kor változott volna meg.  
f. 46.

5. Azon



5. Azon Romai Hit, ép Kriſtus Teſte. f. 48.

II. KE'RDE'SNEK,

VI. RÉSZE.

1. Catholica a' Pápiſta Eccleſia minden Nemzetſégekre nézve. f. 48.

2. Mellyek, leg-eſőben a' Pápiſta Hitre tértek. f. 49.

3. Utólbi időkbennis. f. 50.

4. Azért nem igaz fiak a' Pártosok. f. 51.

III. KE'RDE'SNEK,

I. RÉSZE.

1. Két hamis költések a' Luttereknek és Kálviniſtáknak. f. 53.

2. Nem hadgyuk-el a' Szent Iráſt mi Pápiſták. f. 53.

3. Noha, az őrdög modgyára vetik ellenünk a' Szent Iráſt. f. 54.

4. Semmi ſincs a' Szent Iráſtban,

ban, a' mit a' Lutterek, és Kálviniſták ellenünk valának. f. 56.

5. A' régi Eretnekek példája meg-mutattya. f. 56.

6. Mert, nem csak bőrtű, a' Sz. Irás. f. 60.

7. Az hamis magyarázatért vólt ſok Eretnek. f. 61.

8. Hol kel az igaz magyarázatot venni. f. 62.

9. A' nélkül nem Sz. Irás a' Biblia. f. 63.

10. Azért, nem Szent Iráſſal bizonyított Lutter Márton. f. 64.

11. Sem Kálvinus János. f. 65.

12. A' magok értelmét Sz. Irásnak tőttek. f. 66.

III. KE'RDE'SNEK,

II. RÉSZE.

A' Luttereknek, és Kálviniſtáknak

- Itáknak nincs Istennek,  
mert nyilván ellenkeznek  
a' szent Irással. f. 67.
1. A' tiz Parancsolatot meg-  
tarthanié? f. 68.
2. Lehéte vagy egy igaz? f. 69.
3. Tisztátalané minden jó cse-  
lekedet? f. 70.
4. Hasznosé az örök életre? f. 70.
5. Elégé csak hinni? f. 71.
6. Kellé félni. f. 72.
7. Tudgya é nyilván valaki,  
hogy idvözül? f. 73.
8. A' Papistáknak arról, csak  
bizodalmok vagyon. f. 74.
9. Vagyoné szabad akarat? f. 74.
10. Rendelté az Isten valakit  
Kárhozatra? f. 75.
11. A' Sz Iráson kívül, kellé  
valamit hinni? f. 76.

12. Tisztelhetni é az Istent  
azzál, a' mi nincs a' szent  
Írásban? f. 77.
13. Mely erős az Ecclesiá? f. 77.
14. Tartozunké néki enged-  
ni. f. 78.
15. A' Purgatóriumról. f. 79.
16. A' Dicsőült Szentekről. f. 79.
17. Tudgyáké dolgainkat? f. 81.
18. A' Testi fanyargatásról. f. 83.
19. A' Bőjtről. f. 84.
20. A' Nötelenségről. f. 85.
21. A' Keresztiségről. f. 87.
22. A' Bérmalásról. f. 88.
23. A' Gyónásról. f. 89.
24. Az Ur Vacsorájáról. f. 89.
25. A' két színről. f. 92.
26. A' Miséről. f. 93.
27. Az Utolsó kenetről. f. 96.
- 28.



*Laiszroma é Könyvecskének.*

28. A' házasfok el-valasztásá-  
rúl. f. 97.

29. A' Deák imádságrúl.  
f. 98.

30. A' Képekrúl. f. 98.

31. Az Oltárrúl. f. 99.

32. Azigáz Hit Keresésirúl.  
f. 99.

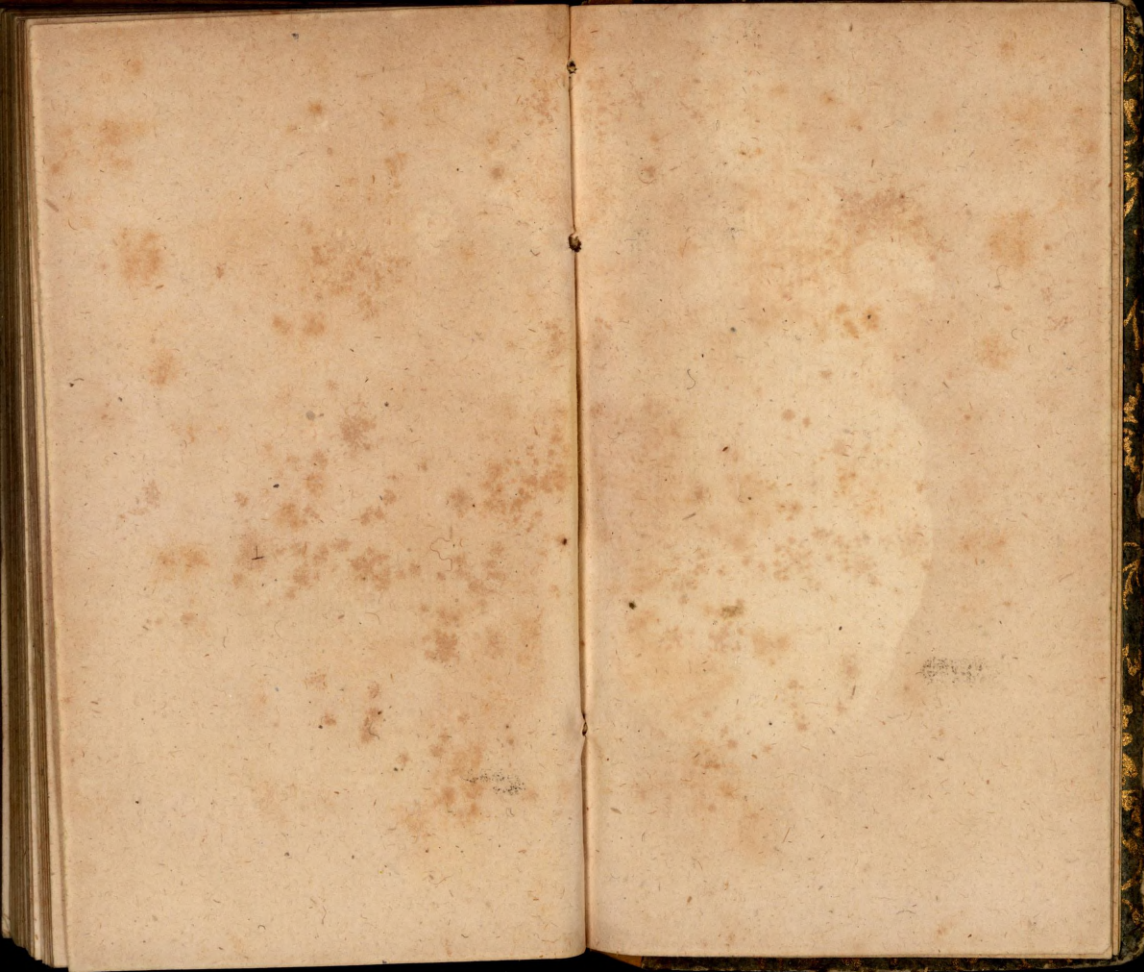
33. A' Sz. Irás világos vól-  
tárúl. f. 99. & 100.

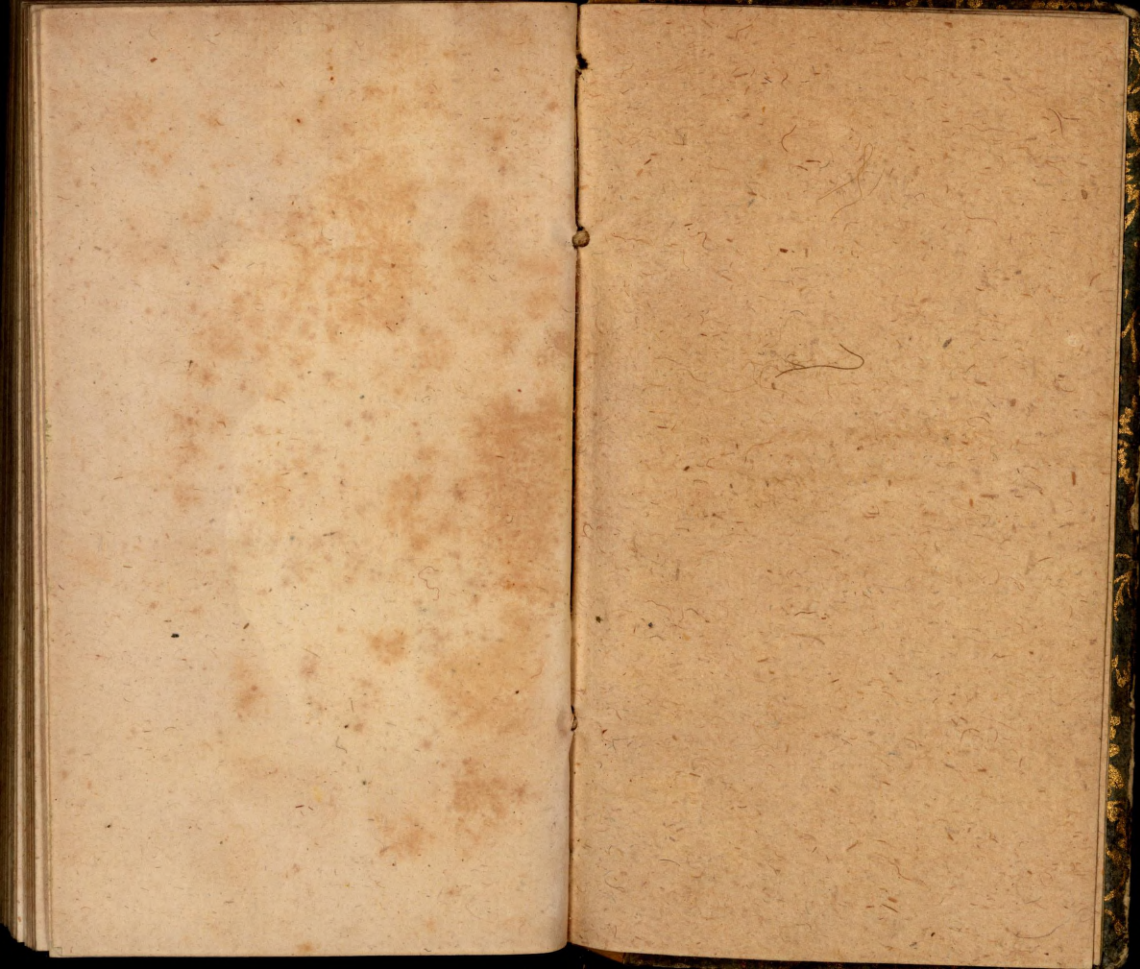
Az eltevelyettekért való  
Imádság.





















R

1